

Innehåll

<u>Sammanfattning</u>	3	<u>Tema: AI</u>	69
<u>Bakgrund och genomförande</u>	5	<u>Tema: Beredskap</u>	75
<u>Inledning</u>	6	<u>Metod och respondenter</u>	85
<u>Övergripande resultat</u>	9	<u>Kvalitativ fördjupning</u>	89
<u>Ekonomiindex och Framtidsindex</u>	17	<u>Budskap till politiker</u>	95
Resultat per område		<u>Kontakta oss</u>	97
<u>Civilsamhälle</u>	23		
<u>Arbetsintegration</u>	36		
<u>Vård och social omsorg</u>	40		
<u>Personlig assistans</u>	49		
<u>Förskola och skola</u>	59		

Sammanfattning

Rapporten, som har gjorts av Novus på uppdrag av Fremia, visar att den idéburna sektorn befinner sig i ett ekonomiskt pressat men samtidigt relativt stabilt nuläge. Många verksamheter klarar sin situation i dag men har begränsat handlingsutrymme.

Samtidigt är framtidstron tydligt svag, präglad av osäkerhet kring finansiering, ersättningsnivåer och möjligheten att upprätthålla bemanning och kvalitet. Arbetsgivarrollen påverkas i grunden – fokus förskjuts från utveckling till anpassning och överlevnad.

Fem nyckelinsikter

1. Stabil nutid – svag framtidstro

Ekonomiindex indikerar ett relativt stabilt nuläge överlag, men det låga framtidsindexet visar tydligt att många verksamheter ser en försämring eller osäker utveckling framåt. För vissa branscher är även nuläget riktigt tungt.

2. Intäktsutvecklingen släpar efter kostnaderna.

En betydande andel har minskade intäkter, samtidigt som kostnadsökningar inte kompenseras, vilket driver ekonomisk press oavsett finansieringsform.

3. Arbetsgivarrollen blir mer reaktiv än strategisk

Fokus ligger allt mer på att hantera ekonomi, neddragningar och finansiering, snarare än långsiktig verksamhets- och kompetensutveckling.

4. Strukturell sårbarhet i mindre, idéburna organisationer

Små organisationer drabbas hårdast, med starkt personberoende, ökad arbetsbelastning och begränsad kapacitet att hantera förändringar.

5. Stort behov av systempåverkan och stöd

Verksamheterna efterfrågar tydligare spelregler, mer transparenta ersättningssystem och en starkare företrädare i dialogen med offentliga aktörer.

Sammanfattning ur ett arbetsgivarperspektiv

Resultaten visar att många arbetsgivare verkar under en tydlig ekonomisk press, där ökade kostnader inte motsvaras av högre ersättningar eller stabil finansiering. Det gör att fokus i högre grad hamnar på att säkra resurser och hantera kortsiktiga ekonomiska utmaningar, snarare än på utveckling av verksamhet och arbetsgivarfrågor.

För mindre organisationer blir detta särskilt kännbart, eftersom ledningen ofta behöver bära flera roller samtidigt, vilket ökar sårbarheten och belastningen i organisationen.

Tre nyckelinsikter

1. Arbetsgivarrollen blir mer pressad och ekonomistyrd

Ledningen behöver i allt högre grad prioritera ekonomi, finansiering och anpassningar framför strategisk utveckling och långsiktigt arbetsgivararbete.

2. Små organisationer är särskilt sårbara

När resurserna minskar blir beroendet av enskilda personer större, samtidigt som arbetsbelastningen ökar och utrymmet för strategi och utveckling minskar.

3. Behovet av stöd och påverkan är fortsatt stort

Arbetsgivarna efterfrågar både konkret stöd i arbetsgivarfrågor och en starkare röst gentemot kommuner och stat, särskilt i frågor om ersättningsnivåer och transparens.

Bakgrund och genomförande

Bakgrund

Undersökningen har genomförts av Novus på uppdrag av Fremia. Syftet med undersökningen är att kartlägga de ekonomiska förutsättningarna för medlemsorganisationer inom civilsamhälle, Kooperation och idéburen välfärd.

Resultat

Resultaten levereras i en diagramrapport. Markerade signifikanta skillnader i rapporten (kön, ålder, utbildning och region) är i jämförelse mot totalen.

En signifikant skillnad innebär att ett värde i en undergrupp, exempelvis kön, avviker från totalvärdet i så stor utsträckning att det inte kan ses som slumpmässigt. Resultat för mindre grupper bör tolkas indikativt

Genomförande

Undersökningen är genomförd via webb-intervjuer. Fremia tillhandahöll adresser till målgruppen. Novus skickade sedan ut ett mejl med en länk till undersökningen till ett totalurval i målgruppen (3 450 adresser).

Av samtliga 3 450 inbjudna, svarade 1 376. Det ger en **svarsfrekvens på 40 procent.**

Målgrupp

Fremias medlemmar som helt eller delvis finansieras av offentliga medel.

**Antal genomförda intervjuer:
1 376 st**

**Svarsfrekvens:
40 %**

Fältperiod 3 feb–16 mars 2026

Inledning

De idéburna verksamheter som bär upp allt från förskola, skola, personlig assistans och arbetsintegration till breda civilsamhällesorganisationer är en central del av Sveriges välfärd och demokratiinfrastruktur.

Fremiabarometern är en unik undersökning som systematiskt och återkommande mäter den ekonomiska hälsan hos offentligt finansierade, idéburna aktörer. Årets upplaga är den tredje i ordningen och har gjorts av Novus på uppdrag av Fremia.

Fremiabarometern 2026 bygger på 1376 webbenkäter och kompletterande djupintervjuer med ledare i olika typer av organisationer bland Fremias medlemmar. Syftet är inte bara att kartlägga budgettrader, utan att förstå hur ekonomi, bemanning och framtidstro hänger ihop med kvaliteten för brukare, patienter, elever och andra som verksamheterna finns till för.

I årets Fremiabarometer blir det tydligt att verksamheterna lever i ett kroniskt tillstånd av ekonomisk press. Intäkter släpar systematiskt efter kostnader, framtidstro förblir låg och verksamheter tvingas anpassa sig på sätt som långsamt bryter ned kvalitet, kompetens och långsiktig bärkraft. Det är skevt.

Den övergripande bilden är av ett samhällsviktigt fält som står relativt stadigt i nuet, men med tydligt osäkra framtidsutsikter. Det gäller för alla områden; civilsamhället, arbetsintegration, vård/social omsorg, personlig assistans och förskola/skola. Särskilt tydlig blir den ekonomiska pressen inom personlig assistans.

Nytt för årets Fremiabarometer är de två index som illustrerar hur idéburen sektor mår. Ekonomiindex för hela sektorn ligger på 53,9, vilket signalerar ett i huvudsak stabilt, men endast försiktigt positivt, ekonomiskt läge i sektorn. Samtidigt är framtidsindex så lågt som 38,9, och alla delområden ligger under 50, med svagast framtidstro i förskolan.

Kombinationen av stabil nutid och dämpad framtidstro bekräftas i rapportens samlade slutsats: sektorn befinner sig i ett ekonomiskt pressat men relativt stabilt nuläge, där många klarar sin situation i dag men med begränsat handlingsutrymme och en arbetsgivarroll som blir alltmer reaktiv och ekonomistyrd.

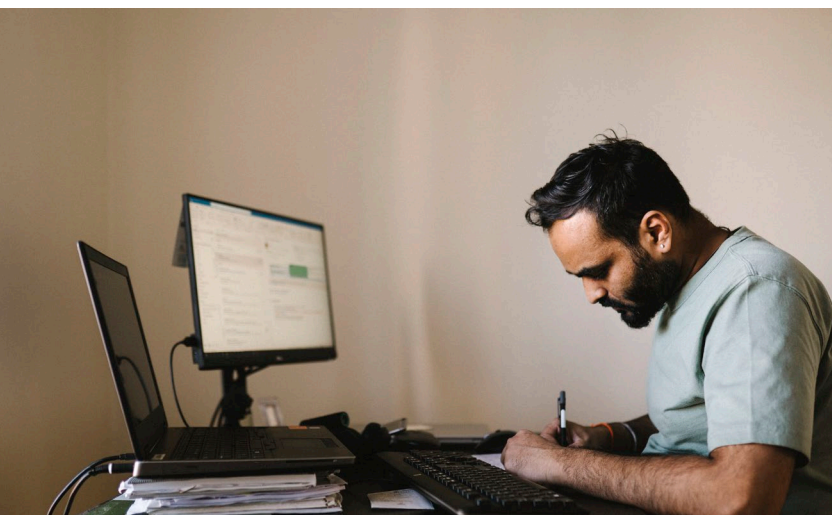
Kärnan i den ekonomiska pressen är att intäktsutvecklingen systematiskt släpar efter kostnaderna, oavsett om finansieringen är statlig, regional eller kommunal. De kvalitativa intervjuerna visar hur bidrag och ersättningar ofta inte har följt inflation och löneökningar. Resultatet blir att många verksamheter lägger en allt större del av sin tid på att söka projektmedel och förhandla om ersättningar. Ofta på bekostnad av kärnuppdraget.

Små arbetsgivare framträder som särskilt strukturellt sårbara. Rapporten beskriver hur mindre organisationer drabbas hårdast när resurser minskar, med högt personberoende, ökande arbetsbelastning och ett ledarskap som tvingas täcka HR, ekonomi, drift, rekrytering och utveckling i samma person.

Denna sårbarhet är inte bara en intern arbetsmiljöfråga, utan en samhällsrisk: när de aktörer som driver arbetsintegration, fritidsverksamhet för barn och unga, idéburen vård och omsorg eller små kooperativa förskolor pressas tillbaka, försvagas också den sociala infrastruktur som håller ihop lokalsamhällen, skapar inträden till arbetsmarknaden och möjliggör människors delaktighet.

Årets Fremiabarometer tar ett viktigt steg vidare genom att för första gången inkludera två temablock som är centrala för Sveriges långsiktiga robusthet: AI och beredskap. En av tre organisationer använder redan i dag AI-baserade verktyg, främst för administration, analys och kommunikation, och en av fyra av dessa upplever att AI påverkar ekonomin positivt.

Samtidigt står nära två tredjedelar utanför, framför allt små arbetsgivare och verksamheter inom personlig assistans och förskola, vilket visar att potentialen är långt ifrån fullt utnyttjad.

När det gäller beredskap uppger två av tre att de har begränsade ekonomiska möjligheter att stärka sin beredskap, drygt fyra av tio saknar beredskapsplan helt och hållet. Brist på tid och personal är det enskilt största hindret för ett mer aktivt beredskapsarbete. Det gör frågan om hur idéburna verksamheter kan ges en tydlig roll, ökade resurser och större mandat i Sveriges samlade krisberedskap och civila försvar till en avgörande framtidsfråga.

För politiker och andra beslutsfattare erbjuder rapporten ett skarpt raster över hur ersättningssystem, statsbidrag, kommunala upphandlingar och långsiktiga politiska prioriteringar faktiskt slår mot de verksamheter som levererar välfärd på uppdrag av det offentliga. Den visar både hur svagt indexerade ersättningar och kortsiktig projektlogik tränger undan utveckling, och hur riktade satsningar på AI, beredskap och mer transparenta ersättningsmodeller skulle kunna stärka både verksamheternas uthållighet och samhällets samlade kapacitet.

För Fremias medlemmar själva är resultaten från undersökningen ett kunskapsunderlag som sätter ord

och siffror på en vardag som många redan känner igen: ett verktyg för intern analys, för strategiska samtal i styrelserum och inte minst för att stärka den gemensamma rösten i dialogen med stat, regioner och kommuner.

Stockholm maj 2026

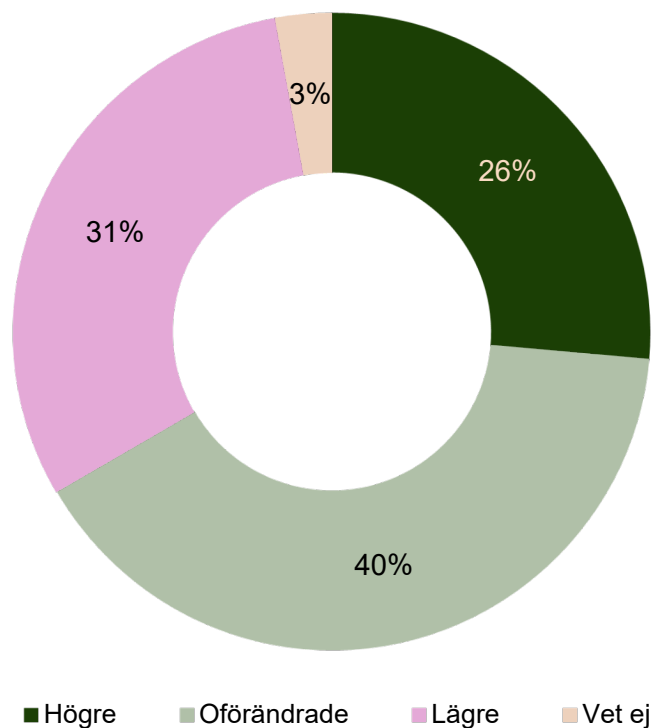

Resultat

Övergripande resultat och nyckeltal för samtliga Fremias offentligfinansierade medlemmar.

Nära en av tre har lägre intäkter jämfört med för 12 månader sedan

Fråga 5: Jämfört med för tolv månader sedan, hur har intäkterna i din verksamhet utvecklats?

26 %

har högre intäkter

31 %

har lägre intäkter

Kort analys och kommentarer

Högre (26%)

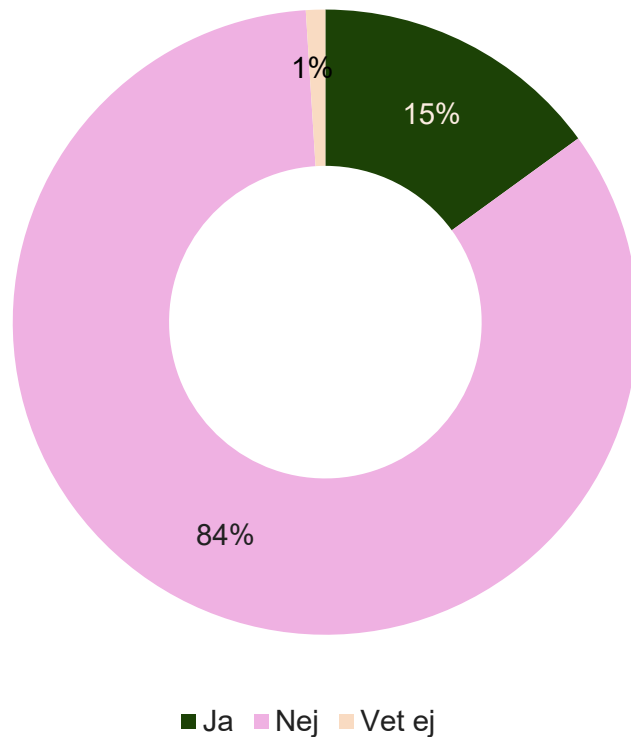
- Antal anställda: 10–29 personer (32%)
- Antal anställda: 30 eller fler (36%)
- Indexgrupp Ekonomi – Netto: Bra (39%)
- Indexgrupp Framtid – Netto: Optimistisk (44%)

Lägre (31%)

- Organisationens huvudsakliga arbetsområde: Personlig assistans (39%)
- Har genomfört uppsägningar av ekonomiska skäl de senaste 12 månaderna (55%)
- Indexgrupp Ekonomi – Netto: Dåligt (61%)

Nära en av sex har genomfört uppsägningar av ekonomiska skäl

Fråga 6: Har ni genomfört uppsägningar av ekonomiska skäl de senaste 12 månaderna?

15 %
har gjort uppsägningar av ekonomiska skäl

84 %
har inte gjort uppsägningar av ekonomiska skäl

Kort analys och kommentarer

Ja (15%)

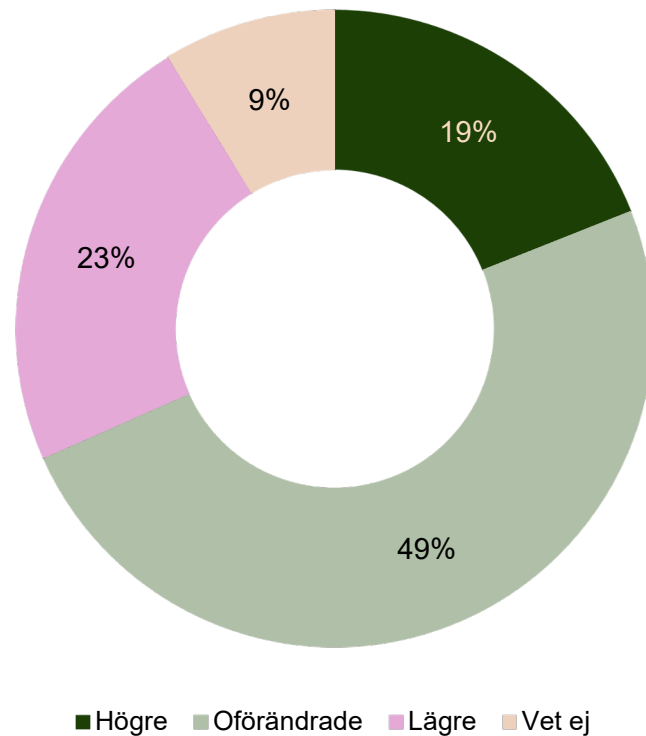
- Antal anställda: 30 eller fler (28%)
- Har lägre intäkter i dag i verksamheten jämfört med för 12 månader sedan (26%)
- Finns risk för neddragningar i verksamheten under de kommande sex månaderna (28%)
- Indexgrupp Ekonomi – Netto: Dåligt (31%)

Nej (85%)

- Har oförändrade intäkter i dag i verksamheten jämfört med för 12 månader sedan (91%)
- Indexgrupp Ekonomi – Netto: Bra (97%)

Nära hälften tror att intäkterna kommer vara oförändrade om 12 månader

Fråga 7a: Tror du att intäkterna i din verksamhet, om tolv månader, kommer att vara...?

19 %

har högre intäkter

23 %

har lägre intäkter

Kort analys och kommentarer

Högre (19%)

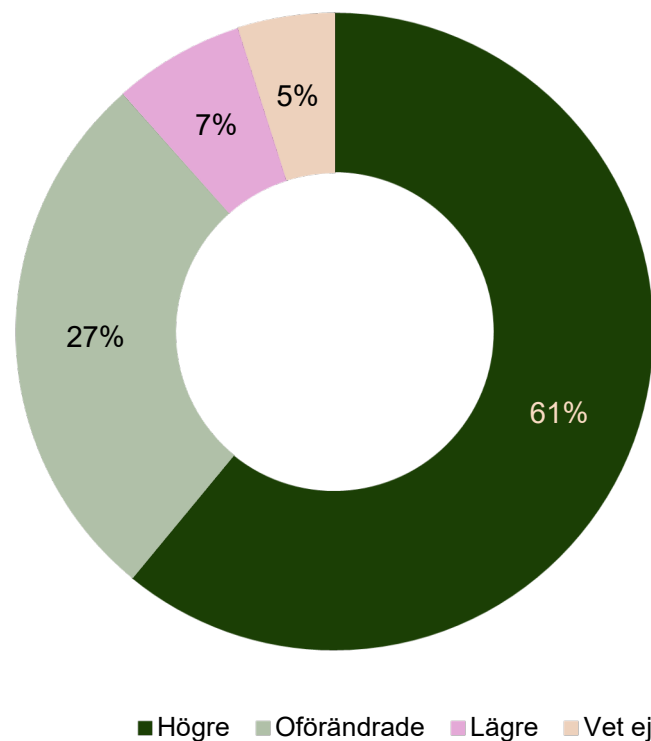
- Antal anställda: 30 eller fler (30%)
- Har högre intäkter i dag i verksamheten jämfört med för 12 månader sedan (38%)
- Indexgrupp Ekonomi – Netto: Bra (28%)

Lägre (23%)

- Antal anställda: 10–29 personer (29%)
- Organisationens huvudsakliga arbetsområde: Personlig assistans (31%)
- Har lägre intäkter i dag i verksamheten jämfört med för 12 månader sedan (45%)

Drygt sex av tio tror att kostnaderna kommer vara högre om 12 månader

Fråga 7b: Tror du att kostnaderna i din verksamhet om tolv månader, kommer att vara...?

61 %
tror på högre kostnader

7 %
tror på lägre kostnader

Kort analys och kommentarer

Högre (61%)

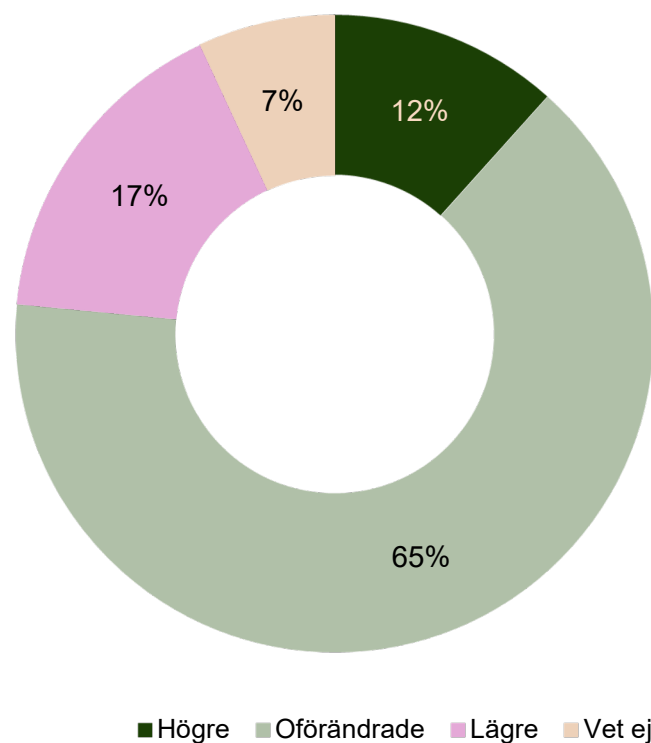
- Antal anställda: 30 eller fler (72%)
- Har högre intäkter i dag i verksamheten jämfört med för 12 månader sedan (73%)
- Indexgrupp Ekonomi – Netto: Dåligt (71%)

Lägre (7%)

- Har genomfört uppsägningar av ekonomiska skäl de senaste 12 månaderna (14%)
- Indexgrupp Framtid – Netto: Optimistisk (12%)

Nära två av tre tror att antalet anställda kommer vara oförändrat om 12 månader

Fråga 8: Tror du att antalet anställda i din verksamhet, om tolv månader, kommer att vara...?

Bas: Totalt (n=1 376)

12 %

tror på fler anställda

17 %

tror på färre anställda

Kort analys och kommentarer

Högre (12%)

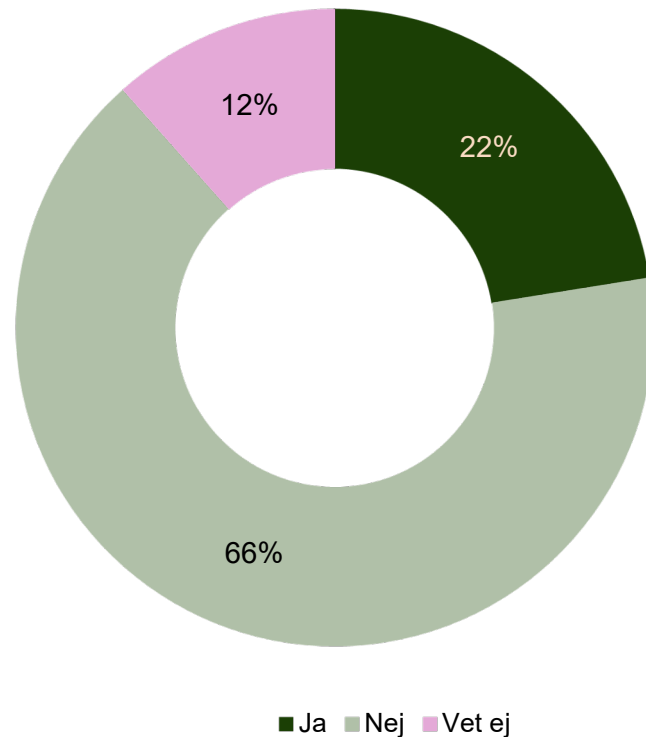
- Antal anställda: 30 eller fler (25%)
- Organisationens huvudsakliga arbetsområde: Personlig assistans (19%)
- Har högre intäkter i dag i verksamheten jämfört med för 12 månader sedan (20%)
- Indexgrupp Framtid – Netto: Optimistisk (53%)

Lägre (17%)

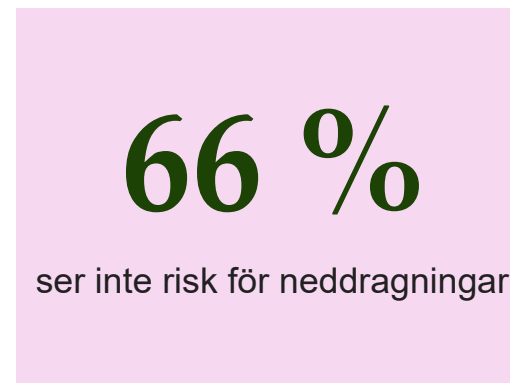
- Antal anställda: 10–29 personer (25%)
- Har lägre intäkter i dag i verksamheten jämfört med för 12 månader sedan (27%)
- Finns risk för neddragningar i verksamheten under de kommande sex månaderna (45%)

Drygt en av fem menar att det finns risk för neddragningar inom 6 månader

Fråga 9: Föreligger det risk för neddragningar i din verksamhet de kommande sex månaderna?

Bas: Totalt (n=1 376)

Kort analys och kommentarer

Ja (22%)

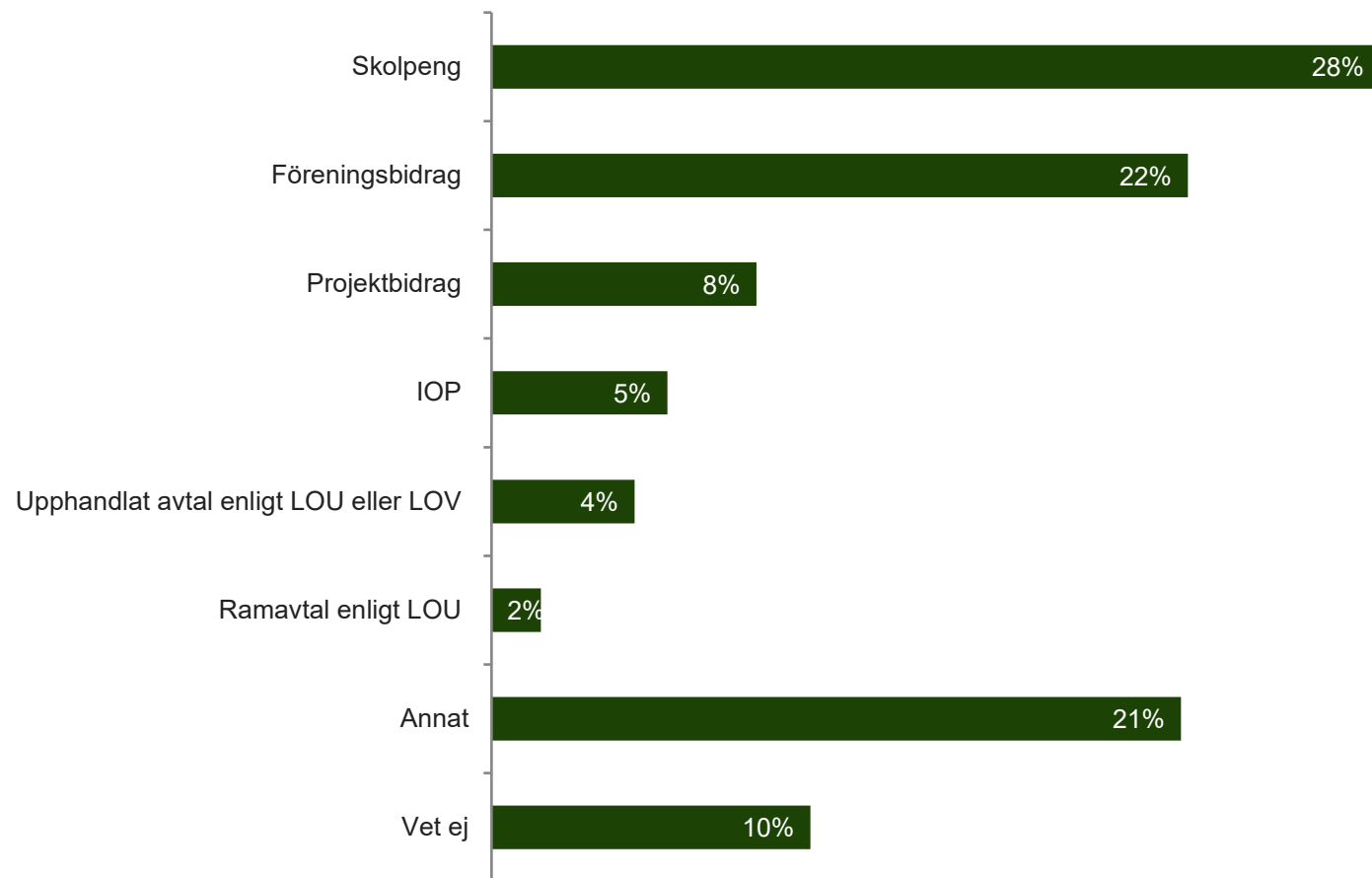
- Antal anställda: 30 eller fler (31%)
- Har lägre intäkter i dag i verksamheten jämfört med för 12 månader sedan (39%)
- Har genomfört uppsägningar av ekonomiska skäl de senaste 12 månaderna (44%)
- Indexgrupp Ekonomi – Netto: Dåligt (51%)

Nej (66%)

- Antal anställda: 0–2 personer (72%)
- Har högre intäkter i dag i verksamheten jämfört med för 12 månader sedan (76%)
- Har oförändrade intäkter i dag i verksamheten jämfört med för 12 månader sedan (75%)
- Indexgrupp Ekonomi – Netto: Bra (91%)

Olika typer av offentlig finansiering

Fråga 10: Hur regleras er samverkan med det offentliga?

Bas: Totalt (n=1 376)

Kort analys och kommentarer

Skolpeng (28%)

- Antal anställda: 6–9 personer (44%)
- Antal anställda: 10–29 personer (35%)

Föreningsbidrag (22%)

- Antal anställda: 0–2 personer (49%)
- Organisationens huvudsakliga arbetsområde: Annat område (41%)

Annat reglering (21%)

- Antal anställda: 30 eller fler (30%)
- Organisationens huvudsakliga arbetsområde: Personlig assistans (62%)

Ekonomiindex och framtidsindex

Två nya index för sektorns utveckling och
möjlighet att upprätthålla samhällsnytta

Tolkning av indexvärden

Ekonomiindex och Framtidsindex

Både Ekonomiindex och Framtidsindex är konstruerade på en skala från 0 till 100, där:

0 = mycket svagt läge / mycket negativa förväntningar

50 = neutralt läge

100 = mycket starkt läge / mycket positiva förväntningar

Indexen bygger på en sammanvägning av flera frågor där svaren har kodats så att högre värden alltid motsvarar en mer positiv situation (till exempel högre intäkter, lägre kostnader, minskad risk för neddragningar).

Ekonomiindex

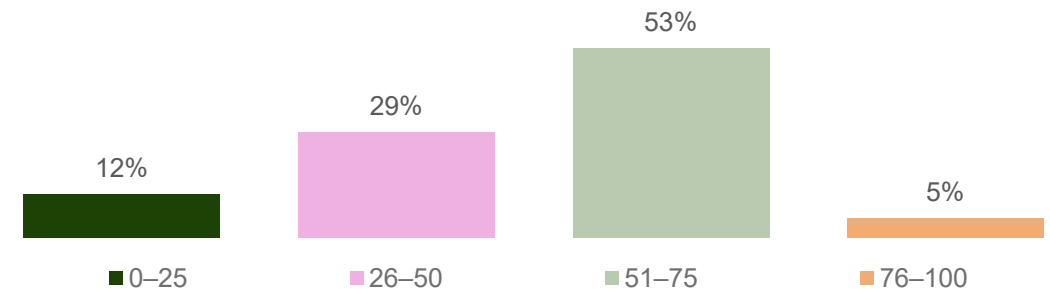
Hur räknas indexet fram?

Indexet är ett medelvärdesindex [0–100] som bygger på följande frågor i undersökningen:

- 5. Jämfört med för tolv månader sedan, hur har intäkterna i din verksamhet utvecklats?
- 6. Har ni genomfört uppsägningar av ekonomiska skäl de senaste 12 månaderna?
- 7a. Tror du att intäkterna i din verksamhet, om tolv månader, kommer att vara....?
- 7b. Tror du att kostnaderna i din verksamhet om tolv månader, kommer att vara....?
- 8. Tror du att antalet anställda i din verksamhet, om tolv månader, kommer att vara...?
- 9. Föreligger det risk för neddragningar i din verksamhet de kommande sex månaderna?

Grupp	Indexvärde
Totalt	53,9
Civilsamhällesorganisation	52,7
Vård och social omsorg	58,3
Personlig assistans	54,2
Förskola	53,2
Skola	57,5
Arbetsintegration	51,3
Annat område	55,6

Fördelning totalt

Ekonomiindex – analys

53,9

Ekonomiindex totalt

Ekonomiindex uppgår totalt till **53,9**, vilket tyder på ett i huvudsak stabilt men försiktigt positivt ekonomiskt läge. Skillnaderna mellan områdena är relativt små, men resultaten visar att **vård och social omsorg (58,3)** samt **skola (57,5)** uppvisar

den starkaste ekonomiska bilden, medan **arbetsintegration (51,3)** och **civilsamhällesorganisationer (52,7)** ligger något svagare.

Sammantaget pekar resultaten på att de flesta verksamheter befinner sig i ett läge präglad av stabilitet snarare än tydlig tillväxt.

Ekonomiindex i ett samhällsperspektiv

Ekonomiindex speglar inte enbart verksamheternas ekonomiska situation, utan också deras förutsättningar att upprätthålla samhällsnytta. Ekonomisk stabilitet, tillräcklig bemanning och låg risk för neddragningar är centrala för att verksamheterna ska kunna fortsätta leverera stöd, omsorg, utbildning och andra insatser till sina målgrupper. Det totala **indexvärdet på 53,9** indikerar därför att sektorns förutsättningar att upprätthålla samhällsnytta i nuläget är **relativt stabila**, men utan större marginaler.

Skillnaderna mellan områden visar samtidigt att vissa delar av sektorn är mer sårbara, vilket innebär att ekonomisk press i dessa verksamheter snabbare kan få konsekvenser för kapacitet och kvalitet. Tolkningen baseras på samma underliggande frågor som ekonomiindexet och utgör därmed en analys av vad indexet innebär för verksamheternas kapacitet att upprätthålla samhällsnytta.

Framtidsindex

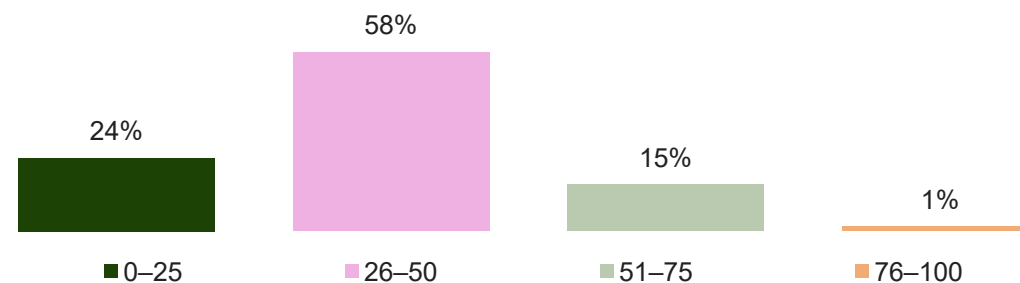
Hur räknas indexet fram?

Indexet är ett medelvärdesindex [0–100] som bygger på följande frågor i undersökningen:

- 7a. Tror du att intäkterna i din verksamhet, om tolv månader, kommer att vara....?
- 7b. Tror du att kostnaderna i din verksamhet om tolv månader, kommer att vara....?
- 8. Tror du att antalet anställda i din verksamhet, om tolv månader, kommer att vara...?
- 17. Hur bedömer ni verksamhetens förutsättningar att växa framöver?

Grupp	Indexvärde
Totalt	38,9
Civilsamhällesorganisation	39,3
Vård och social omsorg	44,2
Personlig assistans	39,1
Förskola	34,7
Skola	40,2
Arbetsintegration	40,7
Annat område	42,7

Fördelning totalt

Framtidsindex – analys

38,9

Framtidsindex totalt

Framtidsindex uppgår totalt till **38,9**, vilket visar på en tydligt försiktig syn på utvecklingen framåt. Samtliga områden ligger under 50, vilket indikerar att framtidstron generellt är svag och att många verksamheter ser begränsade möjligheter till tillväxt

eller förbättring det kommande året. Starkast framtidstro återfinns inom **vård och social omsorg (44,2)** samt **annat område (42,7)**, medan **förskola (34,7)** uppvisar den mest dämpade bilden.

Tolkningen baseras på samma underlag som framtidsindexet och visar hur verksamheterna själva bedömer sina framtida förutsättningar att upprätthålla och utveckla samhällsnytta.

Framtidsindex i ett samhällsperspektiv

Framtidsindex visar verksamheternas förväntade utveckling framåt och kan i ett samhällsperspektiv tolkas som ett mått på deras framtida möjlighet att upprätthålla och utveckla samhällsnytta. Det låga **totalvärdet på 38,9** visar att många verksamheter ser begränsade möjligheter att stärka sin kapacitet under det kommande året.

Sammantaget pekar detta på en risk för att ekonomisk press inte bara påverkar verksamheternas interna förutsättningar, utan också deras möjlighet att långsiktigt leverera kvalitet, kontinuitet och stöd till de målgrupper de finns till för.

Tolkningen baseras på samma underlag som framtidsindexet och visar hur verksamheterna själva bedömer sina framtida förutsättningar att upprätthålla och utveckla samhällsnytta.

Organisationer inom civilsamhälle

Introduktion: civilsamhälle

452 organisationer från civilsamhället har svarat på årets Fremiabarometer. De har en bred spridning av inriktningar och storlekar. Urvalet ger en god bild av läget för Fremias civilsamhällesmedlemmar när det gäller ekonomi, personal, beredskap och användning av AI.

Civilsamhället spelar en avgörande roll för att hålla ihop det svenska samhället. Fremias medlemsorganisationer finns i hela landet och driver allt från idrotts- och kulturföreningar till kvinnojourer, funktionsrätts- och patientorganisationer, studieförbund och rättighetsorganisationer. Gemensamt för många av civilsamhällets verksamheter är en stark ideell bas och liten administrativ kapacitet. Samtidigt möter civilsamhällesorganisationer ökade krav på kvalitet, uppföljning,

demokrativillkor och beredskap, utan att resurserna följer med. En förening beskriver hur kostnadsökningar har lett till att de har tvingats säga upp hela sin personal och nu enbart bygger på ideella krafter:

”Det bidrag vi får från stat och kommun står definitivt inte i proportion till det värde vi bidrar med. De senaste åren har kostnaderna ökat så mycket att vi har fått avskeda vår personal och i dag förlitar vi oss endast på ideella krafter.”

Ekonomiska villkor och finansiering – urholkade ersättningar

Bilden från Fremiabarometern 2026 är tydlig: många civilsamhällsorganisationer upplever att ersättningar och bidrag inte följer kostnadsutvecklingen. De samlade rösterna från Femias medlemmar beskriver hur statsbidrag och verksamhetsbidrag har legat stilla eller till och med sänkts, samtidigt som löner, hyra och övriga kostnader har stigit:

När kostnaderna ökar mer än de offentliga intäkterna innebär "oförändrade" belopp i praktiken nedskärningar. Detta mönster bekräftar och fördjupar bilden från Fremiabarometern 2025, där en majoritet redan då rapporterade oförändrade eller lägre intäkter i reala termer.

Projektifiering och fragmenterad finansiering

Många civilsamhällsorganisationer beskriver att stora delar av ledningens tid går åt till att söka, motivera och redovisa ett växande antal korta projektbidrag. En sådan organisering försvårar långsiktig planering, riskerar hög omsättning av personal och även ett betydande kompetensbortfall.

En kvinnojour beskriver hur denna utveckling påverkar hållbarheten i verksamheten:

"Det jag upplever som mest frustrerande är att en stor del av mitt arbete som verksamhetsledare går åt till att söka ett stort antal olika bidrag... Denna fragmenterade finansiering försvårar möjligheten att bygga långsiktig organisatorisk och ekonomisk hållbarhet."

Begränsade resurser, mer ideellt arbete och andra hinder

Små ideella föreningar beskriver mycket knappa marginaler: "Vår arbetsmiljö är ohållbar, för vi arbetar allt längre dagar och allt fler obetalda timmar, för att klara av situationen."

Det innebär att en betydande del av den samhällsnytta civilsamhället levererar sker utan rimlig finansiering. Utöver nivån på bidrag och ersättningar lyfts även andra ekonomiska hinder:

- Bankernas krav och avgifter, liksom svårigheter att byta firmatecknare, beskrivs som konkreta trösklar.
- Omfattande redovisningskrav i förhållande till stödnivån upplevs som orimliga.

Sammantaget berättar Femias medlemmar om ett civilsamhälle som bär upp ett stort samhällsansvar, men med mycket små ekonomiska marginaler.

Konsekvenser i verksamheten

När kostnaderna stiger snabbare än intäkterna behöver organisationerna antingen hitta nya intäktskällor, minska verksamheten eller använda eget kapital. I 2025 års Fremiabarometer uppgav 63 procent att de tvingats använda eget kapital för att klara årets verksamhet, och 39 procent att de försökt öka andra intäktskällor. Den utvecklingen fortsätter 2026, men nu med tydligare konsekvenser, som neddragningar på personal, mer frivillighet och i värsta fall en risk för nedläggning.

Mer administration, mindre tid för kärnuppdraget

Ett återkommande tema från Fremias medlemmar är alltså att administration och bidragshantering påverkar kärnverksamheten. Det påverkar möjligheten att utveckla verksamhet, nå fler medlemmar och hålla kvaliteten uppe.

Konsekvenser för målgrupperna

När ekonomin stramas åt försöker många skydda kärnuppdraget, men konsekvenserna syns ändå för deltagare och medlemmar.

Samtidigt som politiken talar om att barn och ungas utanförskap måste brytas och att barn och ungas delaktighet i en meningsfull fritid måste stärkas, berättar en organisation som arbetar för ändamålet att sänka bidrag gör att färre barn kan ta del av aktiviteter:

”Det går i rakt motsagt riktning mot vad myndigheten och regeringen pratar om, nämligen att skapa mer möjligheter för barn och unga att vara delaktiga i kultur och fritidsaktiviteter.”

Politiken pratar också om att det är högt prioriterat att stoppa mäns våld mot kvinnor och stärka skyddet för drabbade kvinnor och barn. Samtidigt berättar en kvinnojour om hur osäker finansiering slår mot långsiktigheten i stödet till just utsatta kvinnor och barn:

”Utan stabil finansiering blir det svårt att planera verksamheten över tid, vidareutveckla arbetssätt och säkerställa kvalitet i stödet till kvinnor, barn och anhöriga i behov av stöd.”

En funktionsrättsorganisation kopplar minskade medel till civilsamhällets infrastruktur direkt till svagare civil beredskap och därmed sämre stöd till sårbara grupper i kris.

Sammanfattande hinder för att växa och leverera mer samhällsnytta

Årets Fremiabarometer pekar ut särskilt tydliga hinder för civilsamhällets verksamheter att växa och utvecklas:

- **Korta och underfinansierade stödformer**
”Vår verksamhet hindras från att växa på grund av ekonomiska neddragningar, både när det gäller projektmedel och organisationsstöd som har dragits in.”
- **Ökade krav utan motsvarande resurser**
Exempel är hårdare demokrativillkor, mer rapportering samt säkerhets- och beredskapskrav som införs utan finansiering.
- **Brist på resurser för samverkan och utveckling**
En förening beskriver hur regionen vill samarbeta mer, men att de själva saknar kapacitet: ”Regionen är i allt högre utsträckning intresserad av att samarbeta men vi har inte resurser till det tyvärr.”

- **Svårigheter att bära administration och bankkrav**
Bankernas krav, avgifter och procedurer kring firmatecknare samt omfattande redovisning i förhållande till stödnivån gör att små organisationer får svårt att bära administrationen.

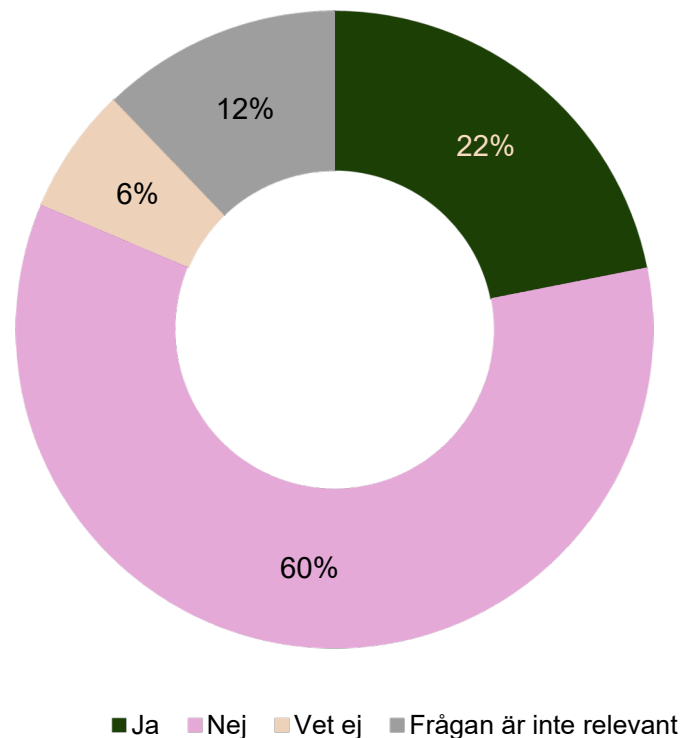
Sammanfattningsvis framträder ett civilsamhälle som bär ett stort samhällsansvar inom områden som fritid, kultur, socialt stöd, arbetsmarknadsinitiativ och funktionsrätt – ofta med mycket små resurser. Civilsamhällesorganisationer drabbas hårt av urholkade och kortsiktiga bidrag, ökad administration, tuffare bank- och rapporteringskrav samt en alltmer projektifierad finansiering.

Det leder till att sårbarheten ökar för de målgrupper som verksamheterna riktar sig till, särskilt när aktiviteter måste skäras ned eller riskerar att läggas ned helt.

Sex av tio svarar att den offentliga ersättningen inte har höjts för dem

Fråga 11: Har kommunen/regionen/staten höjt den offentliga ersättningen för din verksamhet i år?

22 %

har fått höjd ersättning

60 %

har inte fått höjd ersättning

Kort analys och kommentarer

Ja (22%)

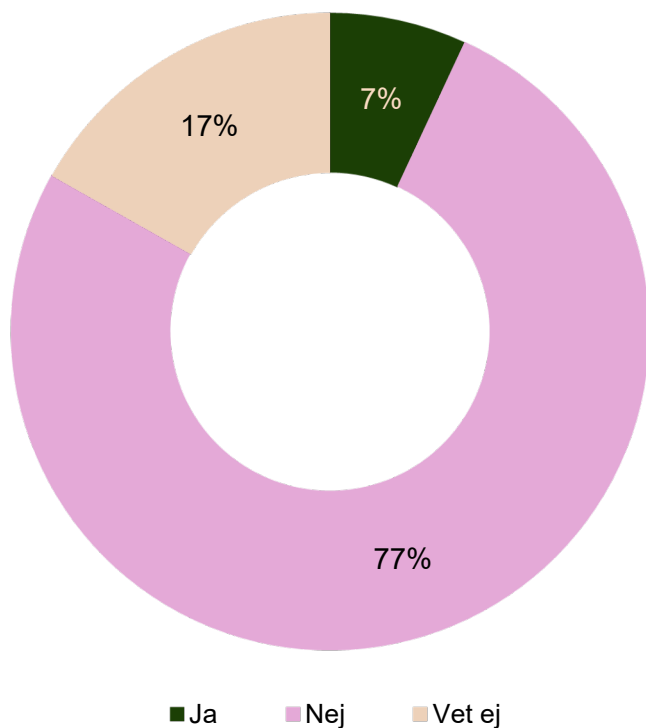
- Antal anställda: 3–5 personer (31%)
- Har högre intäkter idag i verksamheten jämfört med för 12 månader sedan (42%)
- Indexgrupp Ekonomi – Netto: Bra (29%)

Nej (60%)

- Har lägre intäkter i dag i verksamheten jämfört med för 12 månader sedan (76%)
- Finns risk för neddragningar i verksamheten under de kommande sex månaderna (72%)
- Indexgrupp Ekonomi – Netto: Dåligt (72%)

Tre av fyra menar att ökade ersättningar inte motsvarar ökade utgifter och inflation

Fråga 12: Motsvarar den ökade ersättningen de kostnadsökningar ni möter på grund av löneökningar och allmän inflation?

Bas: Civilsamhällsorganisationer (n=452)

7 %

ökade ersättningen
motsvarar kostnaderna

77 %

ökade ersättningen
motsvarar inte kostnaderna

Kort analys och kommentarer

Ja (7%)

- Har högre intäkter idag i verksamheten jämfört med för 12 månader sedan (12%)
- Indexgrupp Framtid – Netto: Optimistisk (13%)

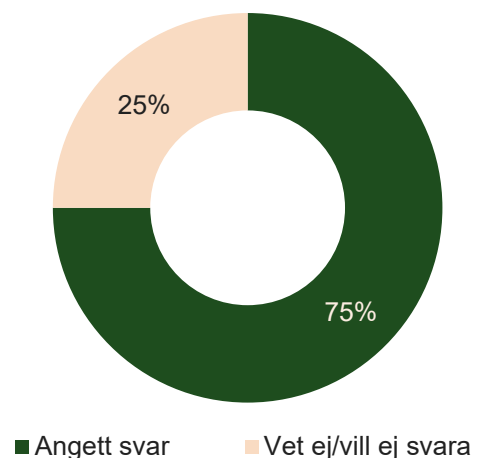
Nej (77%)

- Har lägre intäkter idag i verksamheten jämfört med för 12 månader sedan (86%)
- Finns risk för neddragningar i verksamheten under de kommande sex månaderna (90%)
- Indexgrupp Ekonomi – Netto: Dåligt (88%)

Ersättningar och kostnader följs inte åt

Svaren visar mycket tydligt att **ersättning, bidrag och offentlig finansiering i de flesta fall inte följer kostnadsutvecklingen**. Framför allt lyfts utebliven indexuppräkning, ökade löne- och lokalkostnader samt minskade eller osäkra bidrag fram. Många beskriver också att fasta ersättningsmodeller och korta bidragsperioder gör att finansieringen inte speglar verksamheternas verkliga behov.

Fråga 13: Kommentera gärna med egna ord, frågan om ersättning och kostnader följs åt.

Bas: Organisationer inom civilsamhälle där kostnaderna stiger mer än intäkterna (n=191).

Vanligt förekommande teman

Kostnaderna ökar mer än ersättningarna

Löner och inflation driver gapet

För låg indexuppräkning över tid

Några kommentarer:

”Vi har höjda kostnader, ibland samma kostnader, men bidragen sjunker och det gör att vi får en negativ utveckling”

”Kostnaderna ökar men inte bidragen från kommun”

”Vi har fått en reell sänkning om cirka 25 procent utan att ens räkna in löneökningar och inflation. Så räknar man in det så blir det ännu större andel”

”Det är rent matematiskt inte så att det motsvarar ökningarna tyvärr. Våra bidrag följer inte inflation och löneökningar öv.”

”Våra verksamhetsbidrag från stat och region har varit oförändrade över många år, ingen indexreglering eller liknande.”

”Studieförbunden har inte fått någon uppräkning alls sedan 2016. 0 kr. Det har varit en betydande inflation under den tiden = en kraftig åtstramning även före nedskärningarna.”

Nära två av tre har använt organisationens eget kapital för att klara årets verksamhet

Fråga 14: Vad får det för konsekvenser i er verksamhet att kostnaderna ökar mer än era offentliga intäkter?

Kort analys och kommentarer

Vi använder organisationens eget kapital för att klara årets verksamhet. (64%)

- Indexgrupp Ekonomi – Netto: Dåligt (72%)
- Indexgrupp Framtid – Netto: Pessimistisk (72%)

64 %

använder eget kapital för att klara verksamheten

Konsekvenser för den egna verksamheten

Konsekvenserna handlar främst om **ökad kortsiktighet, mindre utrymme för utveckling och starkare ekonomisk press i vardagen**. Många beskriver att allt mer tid går till att **söka pengar, prioritera hårdare och hantera osäkerhet**. Samtidigt återkommer **personalpress, neddragningar** och **risk för nedläggning** eller urholkat eget kapital.

Vanligt förekommande teman:

Minskad utveckling och verksamhet

Svårt att planera långsiktigt

Mer tid går till att söka finansiering

Några kommentarer:

”Vi har sett att studieförbunden sedan lång tid totalt sett fått krympande resurser. Det leder till minskad verksamhet för färre deltagare. Mest minskar det på landsbygderna.”

”Vi delar ut delar av det egna kapitalet till projekt och de andra delarna används mestadels till personalkostnader, fast personalen kommer att dras ner succesivt under 2026.”

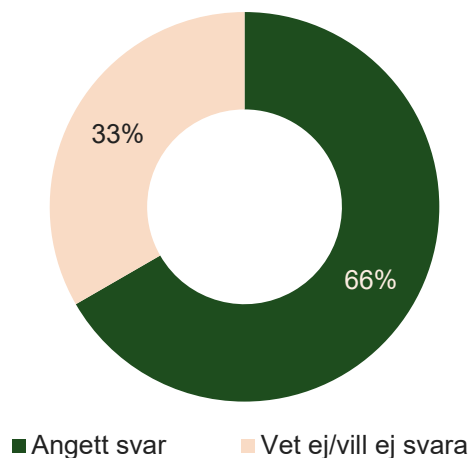
”Konsekvenserna blir att vi inte kan göra allt vi skulle vilja/hade planerat att göra.”

”Vi har svårt att arbeta långsiktigt. Allt handlar om att lösa år för år.

”Prioriteringar och försiktiga investeringsbeslut. Som en följd av detta arbetar frenetiskt för att hitta alternativa finansieringsformer. Vilket vi varit duktiga på under över 40 års tid i Stockholm.”

”Mycket ansökningsarbete!”

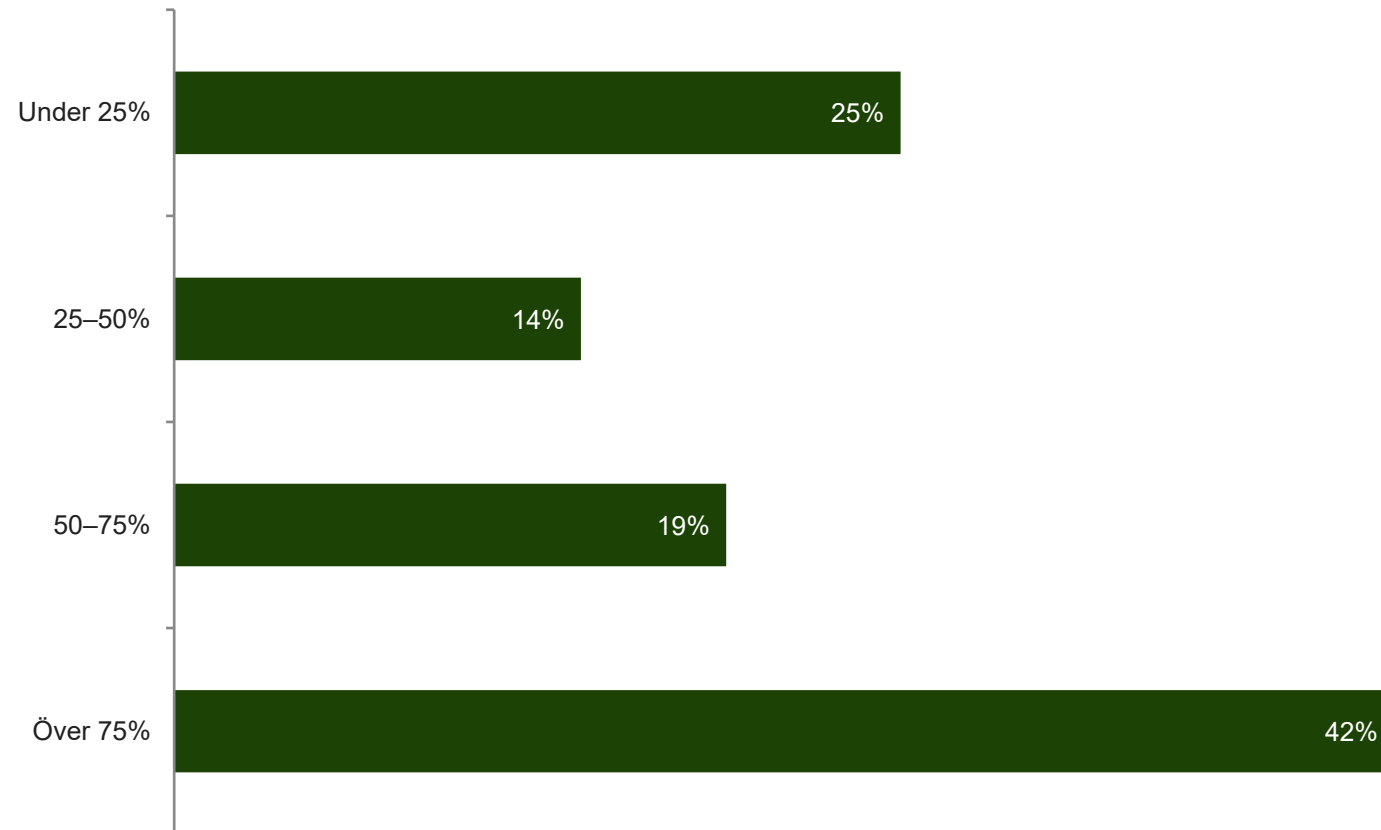
Fråga 15:
Beskriv med egna ord, konsekvenserna i din verksamhet.

Bas: Organisationer inom civilsamhälle där kostnaderna stiger mer än intäkterna (n=191).

Fyra av tio inom civilsamhället finansieras med över 75 procent av offentliga medel

Fråga 16: Hur stor andel av er verksamhet finansieras av offentliga medel?

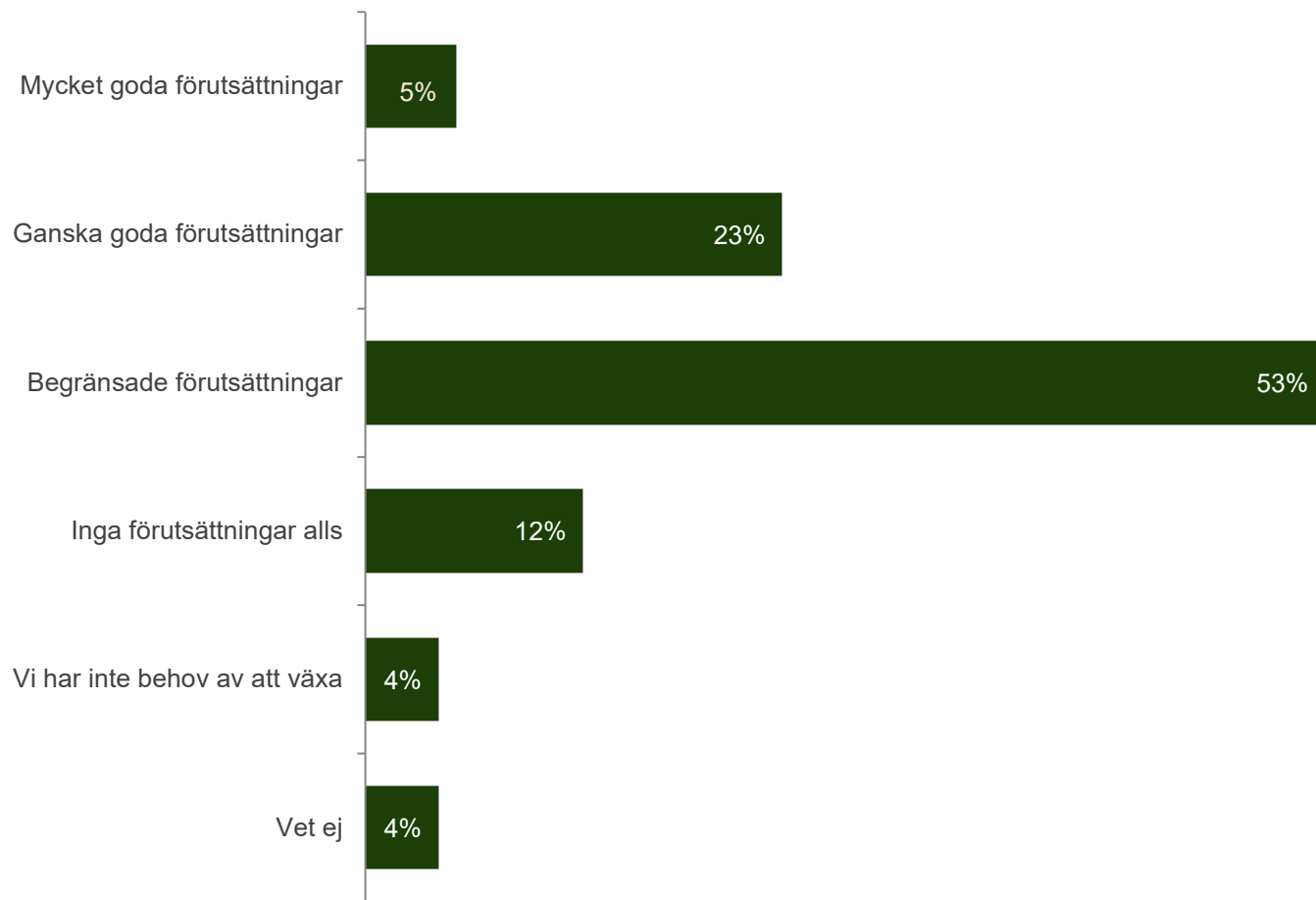

42%

finansieras med över 75%
av offentliga medel

Drygt hälften har begränsade möjligheter att växa

Fråga 17: Hur bedömer ni verksamhetens förutsättningar att växa framöver?

28%

har goda förutsättningar
att växa

65%

har begränsade eller inga
förutsättningar att växa

Bas: Organisationer inom civilsamhälle (n=452)

Hinder för att verksamheten ska växa

Det som oftast anges som **tillväxthinder** är pengar: **otillräckliga bidrag, minskade offentliga stöd** och allmänt svag ekonomi. Därutöver nämns **medlems- och volontärbrist, låg samverkanskapacitet** samt **regler och kommunala beslut** som försvårar expansion.

Vanligt förekommande teman

**Brist på pengar,
ekonomi och
resurser**

**Minskade eller
otillräckliga bidrag
bromsar tillväxt**

Svagt engagemang

Några kommentarer

"Pengar"

"Svårt med volontärarbete/engagemang / Brist på resurser i form av ekonomiska medel"

"Begränsade resurser"

"Ekonomi"

"Statliga medel sänks"

"Avisering från kommunen om nya föreningsbidrag från och med 2028 med sämre förutsättningar."

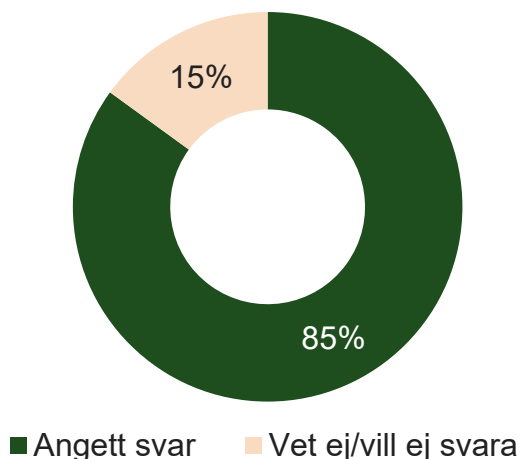
"Vi är en paraplyorganisation men våra medlemmar som bekostar vår verksamhet har fått kraftigt sänkta statsbidrag."

"Svårt med volontärarbete/engagemang / Brist på resurser i form av ekonomiska medel"

"Brist på volontärer"

"Pengar och medlemmarnas vilja"

Fråga 18: Vad upplever ni främst hindrar verksamheten från att växa?

Bas: Organisationer inom civilsamhälle som inte har förutsättningar att växa (n=53).

Organisationer inom arbetsintegration

Introduktion: arbetsintegration

Arbetsintegrerande verksamheter: högt samhällsvärde på tunna marginaler

Verksamheter som arbetar med arbetsintegration befinner sig i ett ekonomiskt läge som kan beskrivas som stabilt men tydligt ansträngt. Ekonomiindex ligger något under genomsnittet och indikerar att organisationerna i huvudsak klarar sin löpande verksamhet, men utan utrymme för tillväxt eller att skapa buffertar. Liksom sektorn i stort präglas området av att intäkterna över tid inte håller jämna steg med kostnaderna.

Arbetsintegrerande verksamheter är i hög grad beroende av offentlig finansiering. Fyra av tio organisationer finansieras till mer än 75 procent av offentliga medel. Bara drygt en fjärdedel har mindre än 25 procent offentlig finansiering. Finansieringsstrukturen varierar därmed, men gemensamt är att ersättningar och bidrag sällan

följer kostnadsutvecklingen. I intervjuerna återkommer beskrivningar av hur inflation, löneökningar och ökade lokalkostnader successivt har urholkat de ekonomiska förutsättningarna, oavsett finansieringskälla.

När organisationerna själva bedömer sina möjligheter att växa framöver uppger knappt en tredjedel att förutsättningarna är goda, medan närmare två tredjedelar ser begränsade eller inga möjligheter alls för tillväxt. De främsta tillväxthindren är ekonomiska. Otillräckliga offentliga bidrag, svag ekonomi och ökade krav utan motsvarande ersättning lyfts fram, tillsammans med brist på medlemmar och volontärer samt kommunala regelverk och beslut som begränsar expansion.

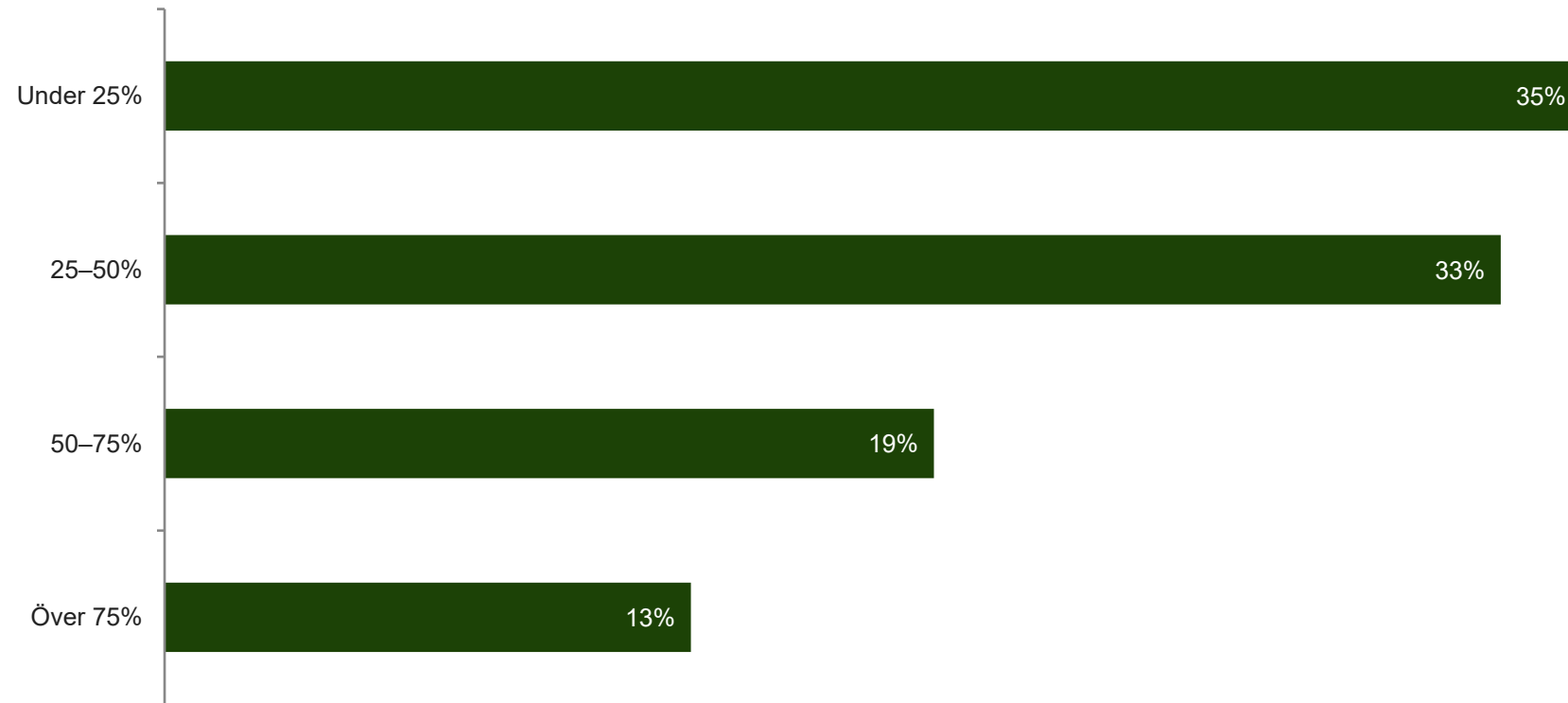
Denna situation påverkar arbetsvardagen i grunden. Ledare beskriver hur en allt större del av tiden ägnas åt finansiering i form av

ansökningar, projekt, fondmedel och intäktsutveckling. Detta sker ofta på bekostnad av kärnuppdraget – att skapa vägar in i arbete, utbildning och samhällsdeltagande för personer som står långt från arbetsmarknaden. I små organisationer blir personberoendet särskilt påtagligt, med begränsat utrymme för strategiskt ledarskap och långsiktig utveckling.

Samtidigt finns en tydlig handlingskraft inom området. Trots pressade ekonomiska villkor arbetar många verksamheter aktivt med samverkan, prioriteringar och alternativa finansieringslösningar för att kunna upprätthålla sitt uppdrag. Sammantaget framträder arbetsintegrationsfältet som strategiskt betydelsefullt men strukturellt sårbart, där behovet av mer långsiktiga och transparenta ersättningsmodeller samt en starkare röst i dialogen med offentliga beslutsfattare är tydligt.

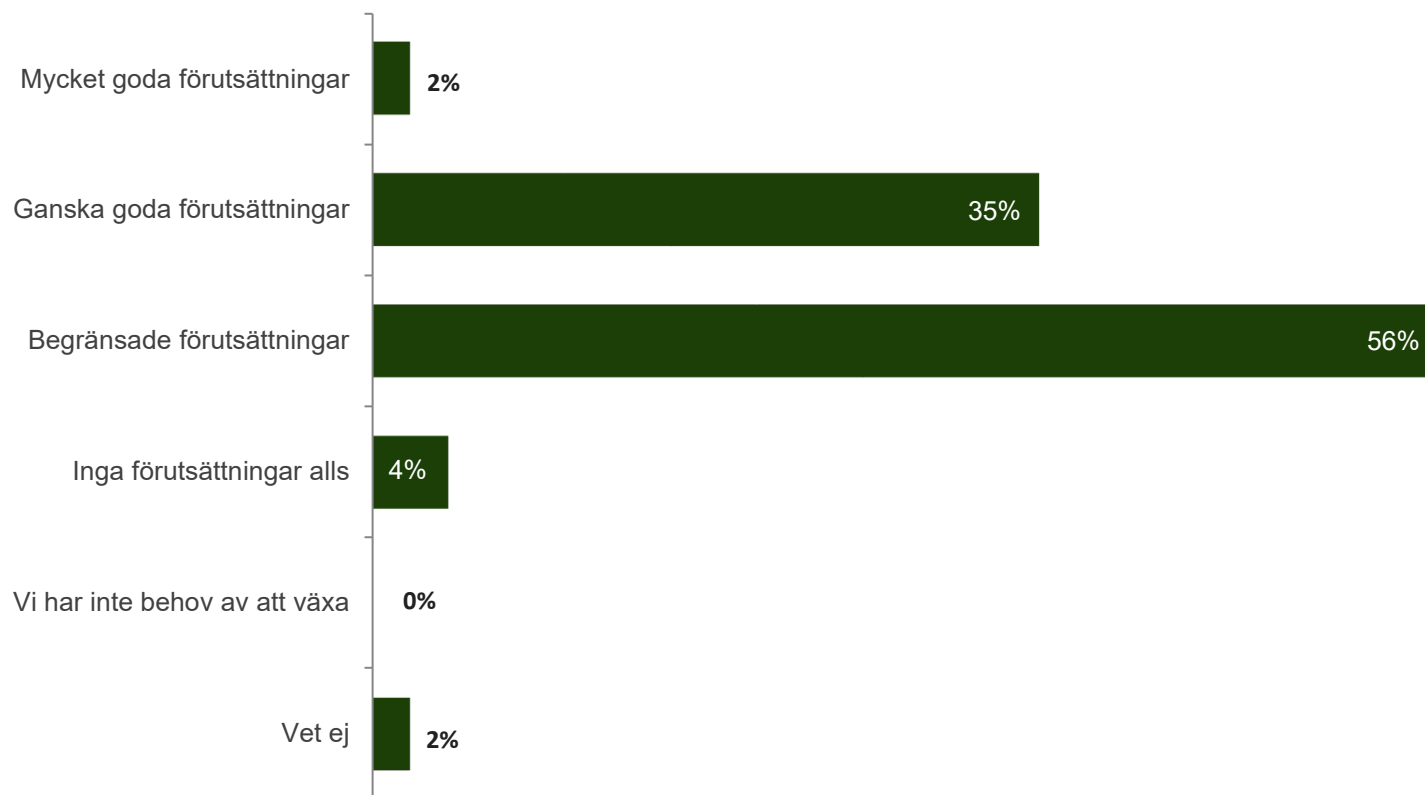
En av tre finansieras till under 25 procent av offentliga medel

Fråga 16: Hur stor andel av er verksamhet finansieras av offentliga medel?

Drygt hälften har begränsade möjligheter att växa

Fråga 17: Hur bedömer ni verksamhetens förutsättningar att växa framöver?

38 %

har goda
förutsättningar att växa

60 %

har begränsade eller inga
förutsättningar att växa

Bas: Organisationer inom arbetsintegration (n=48 **låg bas**, tolkas med försiktighet)

Organisationer inom vård och social omsorg

Introduktion: vård och social omsorg

Fremiabarometern pekar på ett växande glapp mellan uppdrag och finansiering. Nära fyra av tio verksamheter inom vård och social omsorg uppger att ersättningen inte har höjts alls det senaste året. Bland dem som har fått en höjning säger tre av fyra att den inte täcker kostnadsökningarna. I praktiken innebär det besparingar som märks i bemanning, utveckling och – allt oftare – i den omsorg som går att ge.

Läget i siffror: stabil ersättning på papperet – neddragning i praktiken

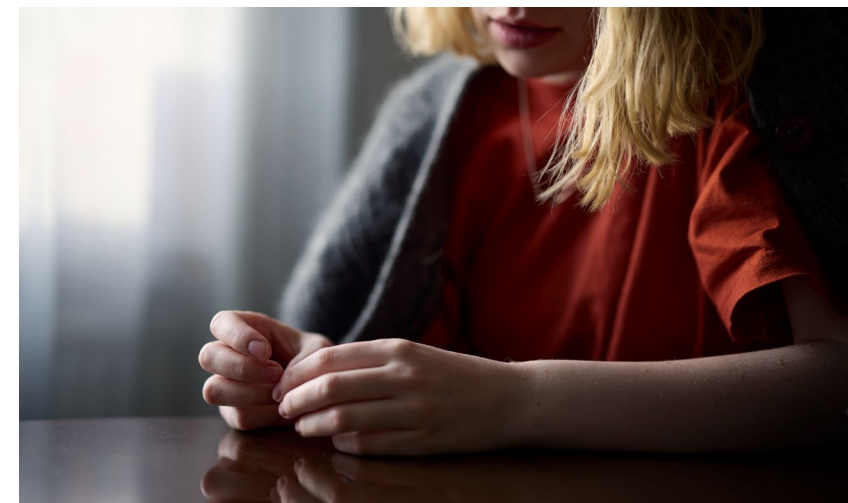
Verksamheter inom vård och social omsorg bär några av samhällets mest komplexa uppdrag. Samtidigt dras de ekonomiska villkoren åt. Fremiabarometern visar en tydlig riktning, även om underlaget i den här medlemsgruppen är relativt statistiskt begränsat: intäkterna ökar för långsamt i förhållande till löner, hyra och andra

fasta kostnader. För nära fyra av tio verksamheter har den offentliga ersättningen inte höjts alls det senaste året. Och bland dem som faktiskt har fått en höjning uppger tre av fyra att den inte motsvarar de kostnadsökningar som följer av inflation och löneavtal. En ersättning som ser stabil ut blir därmed, i praktiken, en real neddragning när indexuppräknings utblir eller hamnar långt under den faktiska kostnadsutvecklingen.

Glappet i avtalen: 1,5–2 procent in – omkring 3 procent ut

I de öppna svaren återkommer samma bild. Ersättningar som höjs med 1,5–2 procent per år möter löneökningar på omkring 3 procent – samtidigt som hyror, el, mat, drivmedel och andra driftskostnader stiger. Verksamheter beskriver vårdavtal där indexuppräknings har

varit noll trots att de kollektivavtalsenliga lönerna har ökat. Andra pekar på statsbidrag som har legat stilla och kommunala ersättningsmodeller som inte justerats på flera år. Sammantaget skapar det ett strukturellt glapp mellan uppdrag och finansiering: förväntan är likvärdig eller högre kvalitet för brukare, patienter och klienter, men varje ny kostnadsökning behöver hanteras inom en redan hårt pressad ram.

Så slår det i vardagen: bemanning, inköp och uppskjutna investeringar

Konsekvenserna märks i driften – och de är ofta direkt mätbara. I gruppen där ersättningen inte möter kostnadsökningarna uppger närmare sex av tio att de inte ersätter frånvarande medarbetare med vikarier. Därutöver beskriver verksamheter hur de effektiviserar och digitaliserar, ser över bemanningen, skjuter upp investeringar och begränsar både kompetensutveckling och verksamhetsutveckling. När marginalerna krymper blir även inköpen en besparingsyta: kvaliteten på mat och hygienartiklar sänks. Ledningen tvingas prioritera hårdare mellan kärnverksamhet, arbetsmiljö och långsiktig kvalitet. Det som inte är akut får vänta – och arbetsgivarrollen blir allt mer ekonomistyrd: mindre byggande, mer ”hålla ihop”.

Vad det betyder för människor: ”skyddszon” – men sprickorna syns

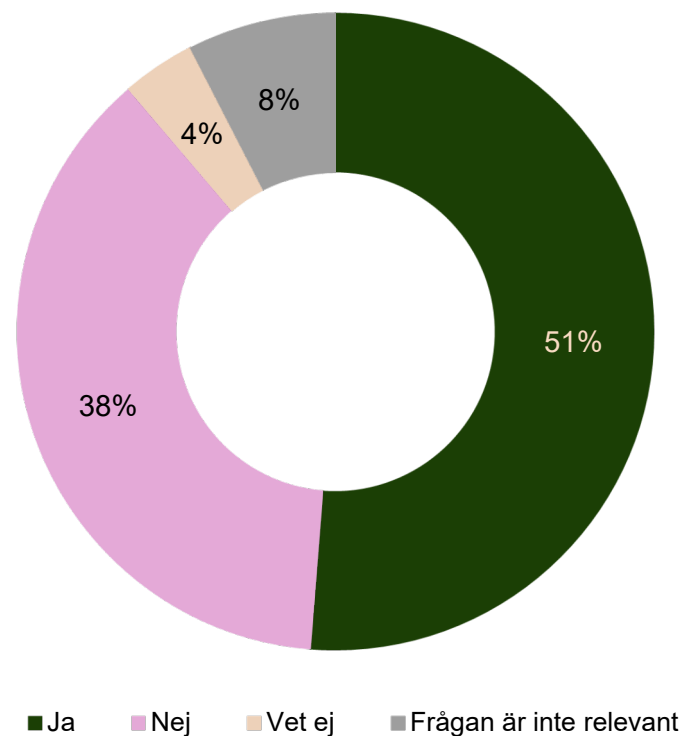
Många verksamheter försöker medvetet skapa en skyddszon runt brukare, patienter och klienter. Flera skriver uttryckligen att de inte vill låta ekonomiska problem gå ut över brukare, boende eller patienter. Man väljer hellre att lägga ned en enhet som inte bär sig än att tumma på kvaliteten i det dagliga mötet. Men sprickorna syns redan. Personaltiden minskar och arbetsbelastningen ökar: personalen blir mer pressad, svarstiderna på larm blir längre och aktiviteter blir färre. Det blir också svårare att genomföra önskade insatser och att erbjuda det mervärde som tidigare har varit självklart. Vårdgivare beskriver att de håller avtalen och vårdgarantin, men att utrymmet att ”överproducera” för behov utanför miniminivån har försvunnit. Det som i statistiken kan se ut som en marginell försvagning blir i praktiken tunnare stöd, färre valmöjligheter och en mer sårbar vardag för människor i behov av omsorg.

Vad som görs – och vad som krävs: uthållighet kräver verklighetsförankrade ersättningar

Trots pressen präglas fältet av ansvarstagande och anpassning. Verksamheterna beskriver hur de breddar intäktskällor, använder digitalisering för att frigöra tid, organiserar arbetet smartare och försöker värna personalens kompetens – även när utrymmet för utbildning minskar. Idéubren vård och omsorg är en samhällsbärande infrastruktur där utförarna ofta gör mer än vad ersättningsmodellerna egentligen räknar med: de håller ihop omsorgskedjor, skapar kontinuitet för personer med omfattande stödbehov och upprätthåller tillit i mötet mellan medborgare och välfärdsstat. Men när ekonomin systematiskt halkar efter blir det till slut en uthållighetsfråga. På sikt krävs att ersättningar, index och avtal börjar spegla kostnaderna i verkligheten – annars fortsätter glappet att ätas in i bemanning, utveckling och kvalitet.

För nära fyra av tio verksamheter har den offentliga ersättningen inte höjts

Fråga 19:
Har kommunen/regionen/staten höjt den offentliga ersättningen för din verksamhet i år?

51 %

har fått ökad ersättning

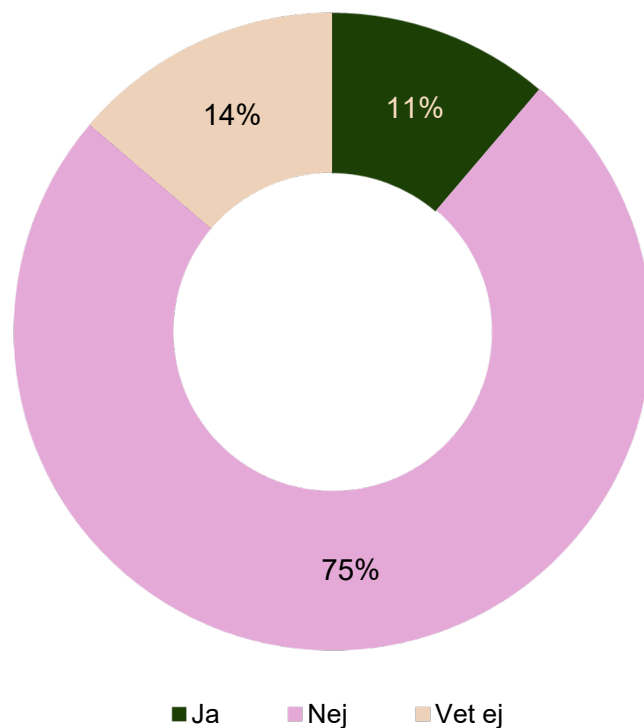
38 %

har inte fått ökad ersättning

Tre av fyra menar att ökade ersättningar inte motsvarar ökade utgifter och inflation

Fråga 20:

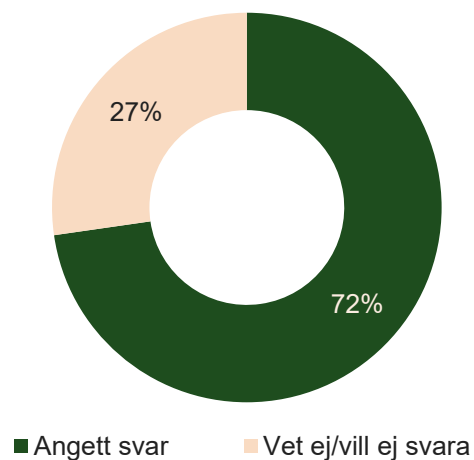
Motsvarar den ökade offentliga ersättningen de kostnadsökningar ni möter i verksamheten på grund av löneökningar och allmän inflation?

Ett glapp mellan ersättningar och kostnader

Även inom detta område beskriver svaren **ett tydligt glapp mellan ersättning och kostnader**. Uppräkningar finns ibland, men uppfattas som systematiskt för låga jämfört med löner, hyra, inflation och andra driftskostnader. Svaren pekar också på att **avtals- och indexmodeller släpar efter**, och att utebliven ersättning för extrauppgifter eller borttagen ersättning får direkt effekt på ekonomin.

Kommentera gärna med egna ord, frågan om ersättning och kostnader följs åt.

Bas: Organisationer inom vård och social omsorg där kostnaderna stiger mer än intäkterna (n=26).

Några kommentarer:

”Vi får ökad ersättning om man lämnar in begäran om prisjustering. Den höjningen är inte tillräcklig för att täcka löneökningar och hyreshöjningar.”

”Ersättningar höjs med 1,5 – 2 procent per år. El, foder till djur (vi bedriver verksamhet på lantgård), drivmedel, löner osv åter upp den procenten med råge!”

”I vårt vårdavtal var indexuppräknningen noll men våra löner ökade med kollektivavtal cirka 3 procent. Vi har också haft hyresökningar och lokalbyten pga arbetsmiljö som ökat våra kostnader så intäkterna och kostnaderna har inte följts åt.”

”Kostnadsökningen är helt enkelt högre än den offentliga ersättningen. Porto, transport, resor, material... – alla utgifter har ökat mycket de senaste åren, offentlig ersättning har inte hängt med.”

”Lönerna är dyrare och hyran ökar och el och allt ökar”

”Statsbidrag och annat bidrag som vi får stannar på samma nivåer men kostnader ökar ju. andra intäkter såsom placeringsintäkter, vi har inte höjt priset pga färre förfrågningar från kommuner.”

Nära sex av tio ersätter inte frånvarande medarbetare

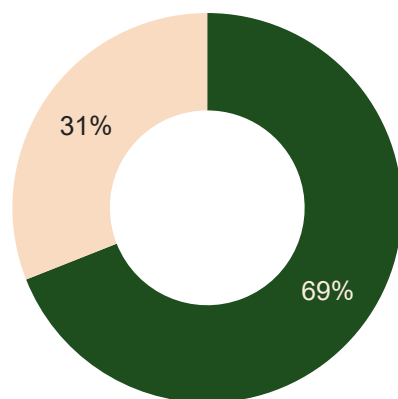
Fråga 22: Vad får det för konsekvenser i er verksamhet att kostnaderna ökar mer än era offentliga intäkter?

Konsekvenser för den egna verksamheten

Konsekvenserna i verksamheten rör framför allt **effektiviseringar, ökad arbetsbelastning och uppskjutna satsningar**. Organisationerna försöker hantera läget genom att **dra ned, söka fler intäktskällor och hålla igen på kompetensutveckling, investeringar och inköp**. Samtidigt syns en tydlig **oro för kvaliteten** och i flera svar även för verksamhetens långsiktiga överlevnad.

Beskriv med egna ord, konsekvenserna i din verksamhet.

■ Angett svar ■ Vet ej/vill ej svara

Bas: Organisationer inom vård och social omsorg där kostnaderna stiger mer än intäkterna (n=26)

Några kommentarer:

”Vi effektiviserar, digitaliserar, ser över antal anställda som behövs i varje verksamhet, utökar verksamhet för att ha fler intäktskällor mm”

”Vi sänker kvaliteten på inköp, vad gäller mat, hygienartiklar och försöker hitta billigare funktionella lösningar.”

”Vi kommer att behöva öka andra inkomstkällor och arbetar aktivt med det nu. Vi kommer att behöva strama åt men vill inte dra ner på personalen eller kvaliteten. Det kan bli ökad arbetsbelastning, att behöva prestera mer för att få in mer pengar på samma antal personal.”

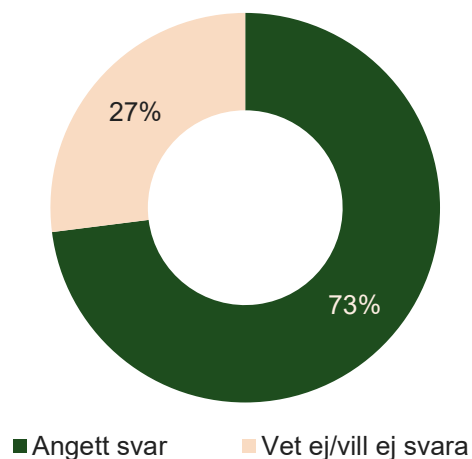
”Arbetsgruppen får göra mer arbetsuppgifter jämfört med tidigare och kompetensutveckling och verksamhetsutveckling minskas och vi behöver prioritera hårdare än vad verksamheten tidigare har gjort under sina 40 år.”

”Vi vill öka kompetensen och är då tvungna att dra ner på annat eller vänta att investera i annat”

Konsekvenser för brukare, patienter och klienter

Konsekvenserna i verksamheten rör framför allt **effektiviseringar, ökad arbetsbelastning och uppskjutna satsningar**. Organisationerna försöker hantera läget genom att **dra ned, söka fler intäktskällor och hålla igen på kompetensutveckling, investeringar och inköp**. Samtidigt syns en tydlig **oro för kvaliteten** och i flera svar även för verksamhetens långsiktiga överlevnad.

Om det har blivit konsekvenser för dem som verksamheten är till för (brukare/patienter/klienter). Beskriv gärna med egna ord hur de påverkas.

Bas: Organisationer inom vård och social omsorg där kostnaderna stiger mer än intäkterna (n=26)

Några kommentarer:

"Ingen påverkan på dem, då skulle vi ej driva verksamheten vidare. Vi lägger ner verksamheter som ej bär sig ekonomiskt"

"De får mindre personaltid än vad de är vana vid. Personalen blir mer stressad för att hinna med fler brukare på mindre personalstyrka."

"Så långt det är möjligt försöker vi minimera konsekvenser för våra boende. Det kan innebära något längre väntetid vid larm, men även det försöker vi minimera genom priolistor."

"Vi kan inte genomföra alla önskemål deltagare har. Exempelvis köpa in spel, åka på utflykt osv."

"Vi håller avtal och vårdgaranti men vi har inte möjlighet att "överproducera" eller ge samma mervärden som vi tidigare känt varit rätt för patient."

Organisationer inom personlig assistans

Introduktion: personlig assistans

141 medlemmar som är anordnare av personlig assistans har svarat på frågorna som ligger till grund för Fremiabarometern 2026.

Medlemmarna bedriver både små och stora verksamheter i alla 21 regioner.

För anordnare av personlig assistans är den statliga assistansersättningen den enda intäktskällan. Regeringen fastställer varje år ett timbelopp som betalas ut för varje utförd assistanstimme. För 2026 är timbeloppet 347,70 kronor, en uppräkningsmed endast 1,5 procent jämfört med 2025. Under mer än ett decennium har den statliga assistansersättningen urholkats jämfört med kostnadsökningar för löner och annat. Fremias medlemmar inom personlig assistans vittnar om att kvaliteten i verksamheten blir lidande när assistansersättningens reala värde minskar. Och tidpunkten när det överhuvudtaget inte går att

bedriva verksamhet kryper allt närmare om ingenting görs åt systemet för uppräknings av assistansersättningen.

Nio av tio medlemmar inom personlig assistans uppger att uppräknings av assistansersättningen inte motsvarar de kostnadsökningar man har i verksamheten på grund av löneökningar och inflation.

Personlig assistans är en verksamhet där personalkostnaderna står för mer än 90 procent av de totala kostnaderna. När uppräknings av assistansersättningen år efter år understiger de kollektivavtalade löneökningarna leder det oundvikligen till att det till sist inte är möjligt att bedriva en kvalitativ verksamhet. Eller snarare, ingen verksamhet alls. Siffrorna i Fremiabarometern bekräftar bilden av hur allvarligt läget är i assistansbranschen.

Drygt åtta av tio medlemmar inom personlig assistans upplever att verksamheten är satt under ekonomisk press. Det är en alarmerande men inte förvånande stor andel med tanke på den långvariga reala värdeminskningen av assistansersättningen.

Drygt åtta av tio har behövt göra anpassningar på grund av den rådande ekonomiska situationen. De vanligaste åtgärderna för att parera den urholkade assistansersättningen är att dra ner på kompetensutveckling, att skjuta på planerad verksamhetsutveckling och att anställa assistenter till lägre ingångslön.

Rätten till personlig assistans är fastslagen i LSS. Men den rätten är inte mycket värd om den inte åtföljs av en assistansersättning som räcker till för att ge en kvalitativ assistans. I dag fattas beslut om assistansersättningens uppräknings i statsbudgeten, utan någon koppling till de faktiska kostnaderna.

Fremia och ett flertal organisationer som företräder de assistansberättigade anser att assistansersättningen måste värdesäkras i förhållande till kostnadsökningar, genom att den årliga uppräkningsen kopplas till ett löne- och kostnadsindex.

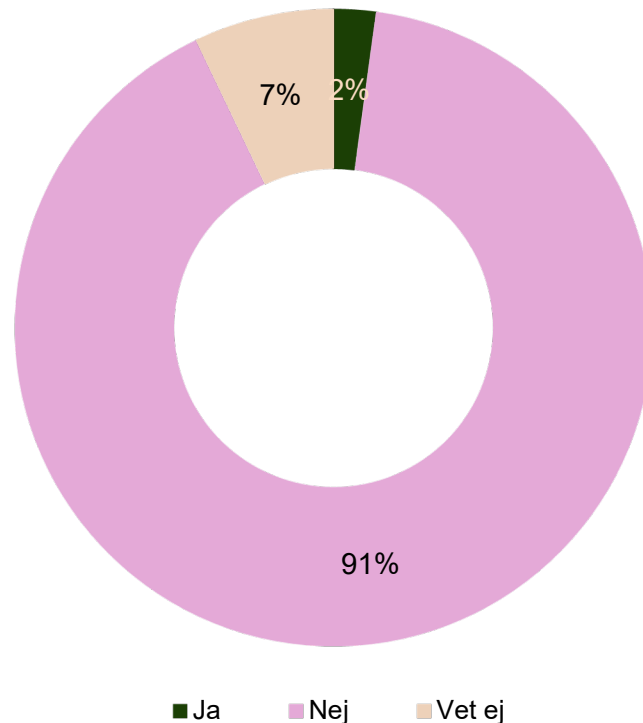
Av fritextsvaren framgår att Fremias medlemmar vill och behöver erbjuda konkurrenskraftiga löner för att kunna attrahera och behålla kompetenta personliga assistenter, men att ersättningen inte räcker till. Det är helt uppenbart att det är den urholkade assistansersättningen som är den felande länken snarare än naturliga kostnadsökningar. Med andra ord: Krisen inom

personlig assistans är en intäktskris, inte en kostnadskris.

Något som också är viktigt för förståelsen av assistansanordnarnas utsatta läge är att de är helt utlämnade till statens beslut om assistansersättningens nivå. De flesta har ingen möjlighet att öka andra intäktskällor.

Nio av tio menar att assistansersättningen inte motsvarar ökade utgifter och inflation

Fråga 25:
Motsvarar höjningen av assistansersättningen de kostnadsökningar ni möter i verksamheten på grund av löneökningar och allmän inflation?

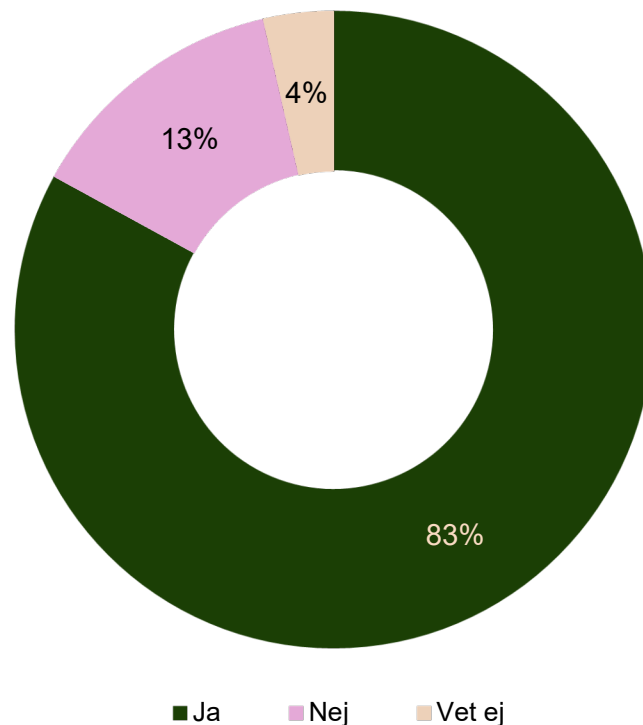

2 %
ökade ersättningen motsvarar utgifter och inflation

91 %
ökade ersättningen motsvarar inte utgifter och inflation

Drygt åtta av tio upplever att organisationen är satt under ekonomisk press

Fråga 26: Upplever ni att verksamheten är satt under ekonomisk press?

83 %

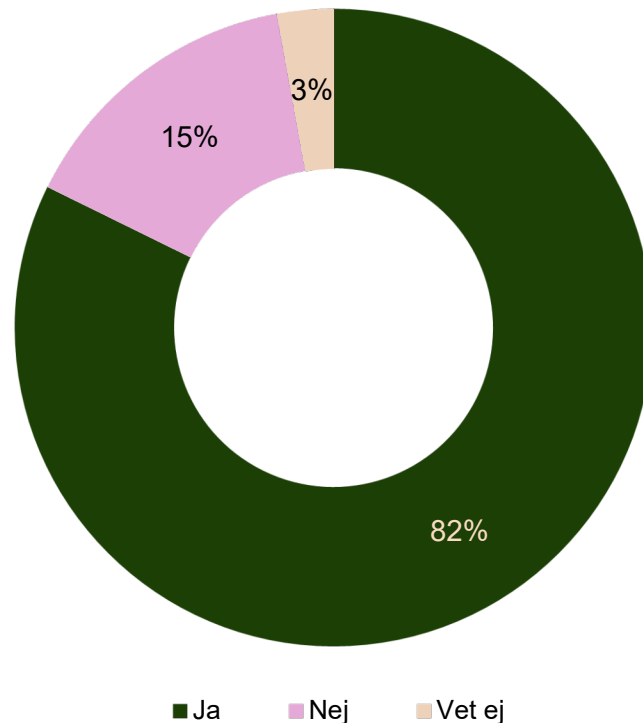
verksamheten är satt under ekonomisk press

13 %

verksamheten är inte satt under ekonomisk press

Drygt åtta av tio har behövt göra anpassningar på grund av ekonomin

Fråga 27: Har ni behövt göra
anpassningar till den rådande
ekonomiska situationen?

82%

har behövt göra
anpassningar

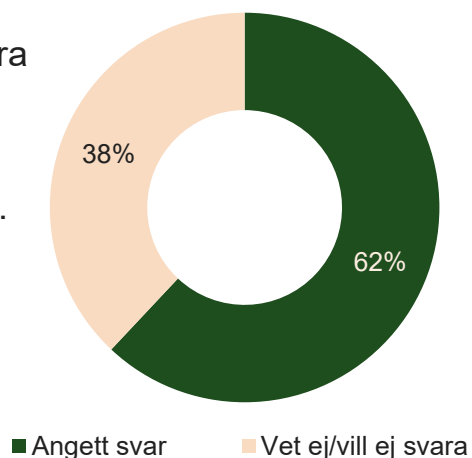
15 %

har inte behövt göra
anpassningar

Kostnader ökar snabbare än ersättningar

Här är huvudbilden tydlig: **kostnader och löner ökar snabbare än ersättningen**. Det leder till **lönepress, rekrytering av billigare eller mindre erfarna assistenter, neddragningar i utbildning** och ett återkommande budskap om **försämrad kvalitet, minskat självbestämmande** och en allt **mer ohållbar situation** i branschen.

Fråga 28: Kommentera gärna med egna ord, frågan om ersättning och kostnader följs åt.

Bas: Organisationer inom personlig assistans (n=141).

Vanligt förekommande teman:

Ersättningen följer inte kostnads- och löneökningar

Utbildning och handledning dras ned

Kvaliteten sjunker

Några kommentarer:

"Intäktsökningen täcker inte ens den lägsta löneökningstakten enligt årets löneförhandling."

"Den generella kostnadsutvecklingen har varit högre än vad ersättningen har varit i flera år."

"Löneökningarna är högre än höjningen på assistansersättningen och alla kringkostnader har ökat."

"Kompetensutvecklingsbehov i vår verksamhet har vi inte möjlighet att möta fullt ut på grund av Försäkringskassans låga shablonersättning. Även löneutvecklingen blir svår att möta framåt."

"Neddragningar kring personalmöten, handledning och utbildning."

"Omöjligt att utföra uppdraget då löneökningar är betydligt högre än assistansersättningen. Går inte att behålla välutbildade assistenter när lönenivån är så låg och omöjligt att rekrytera. All kvalitet uteblir."

Drygt sex av tio drar ner på kompetensutveckling

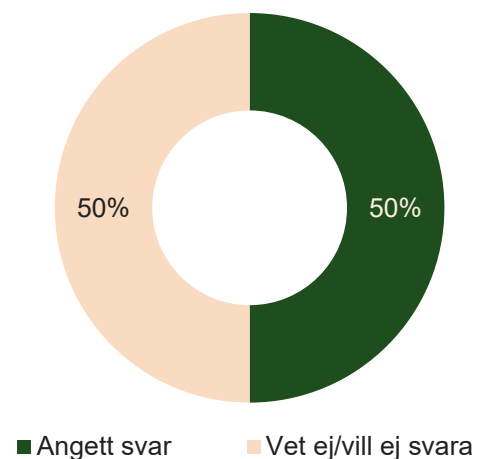
Fråga 29: Vad får det för konsekvenser i er verksamhet att kostnaderna ökar mer än era offentliga intäkter?

Konsekvenser för den egna verksamheten

Konsekvenserna i verksamheten handlar främst om **högre arbetsbelastning, effektivisering** och att man skär bort allt utom det mest nödvändiga. Flera svar beskriver också **försämrad kvalitet, pressad administration** och ett läge där verksamheten måste växa på samma administrativa kostym för att överleva.

Fråga 30:
Beskriv med egna ord, konsekvenserna i din verksamhet.

Bas: Organisationer inom personlig assistans som upplevt konsekvenser pga kostandsökningar (n=136)

Vanligt förekommande teman:

Kvaliteten i assistansen försämras

Högre belastning för admin och ledning

Några kommentarer:

”Allt dras ner eller går på sparlåga. Man vill ju förbättra för assistansberättigade och assistenter men man är bakkunden. Det blir sämre service, anställningsförhållanden och kvalitet. Detta är inte bra och inte rättvist för den assistansberättigade som är lovad goda levnadsvillkor.”

”Försämrad kvalitet rakt igenom på alla sätt”

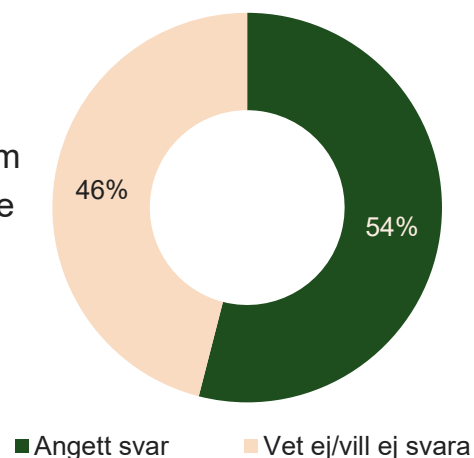
”Större belastning på ledning av verksamheten när den administrativa personalen minskar... Ökad belastning på administrationen när utrymmet inte räcker till för att avlöna arbetsledare där det finns behov. Detta i kombination med att kraven har blivit större, exempelvis kopplat till dygnsvilofrågan, gör att situationen blir svår att hantera.”

”Det enda sättet att överleva är att ta in fler kunder på befintlig personal. Arbetsbelastningen blir större och ohållbar på längre sikt.”

Konsekvenser för de assistansberättigade

För de assistansberättigade återkommer teman som **minskat självbestämmande, svårare rekrytering av rätt kompetens** och **sämre kontinuitet**. Många svar kopplar detta direkt till kvaliteten i stödet, även om några ännu inte ser någon tydlig påverkan.

Fråga 31:
Om det har blivit konsekvenser för dem som verksamheten är till för (de assistansberättigade).
Beskriv gärna med egna ord hur de påverkas.

Bas: Organisationer inom personlig assistans som upplevt konsekvenser pga kostandsökningar (n=136)

Vanligt förekommande teman:

Svårare att rekrytera kompetent personal

Kvaliteten i stöd och vård blir sämre

Självbestämmande och valfrihet minskar

Några kommentarer:

"Påverkar självbestämmande när man tvingas välja "billigare" assistenter, liksom att välja bort andra kostnader exempelvis aktiviteter, resor osv om utrymmet inte finns pga höga lönekostnader"

"Okunnig personal som byts ut och skapar stress för alla."

"I och med att det inte finns ekonomiska förutsättningar att rekrytera personal med rätt kunskaper så blir resultat sämre vård :-"

"Erfaren och kompetent personal ersätts med mindre kompetent och ibland mindre motiverad personal, vilket ger en lägre kvalitet på verksamheten som går ut över de assistansberättigade."

"De får en sämre vård eftersom vi måste välja personal som inte kräver en högre lön. Vi har inte råd att göra några större investeringar för en bättre arbetsmiljö och arbetsförhållanden"

"De kan inte helt fritt välja sina assistenter ex om någon vill ha högre lön."

"Svårt uppfylla önskad arbetsglädje hos ass med lägre medel."

Organisationer inom förskola och skola

Introduktion: Förskola och skola

Förskola: stabil efterfrågan i ett ekonomiskt pressat läge

Idéburna förskolor, som till exempel föräldrakooperativa och personalkooperativa förskolor, befinner sig i ett nuläge som i många fall fortfarande fungerar, samtidigt som framtidsutsikterna är mer negativa än inom något annat område i Fremiabarometern. Framtidsindex uppgår till 34,7, vilket är det lägsta av samtliga sektorer. Bilden är samtidigt förenlig med den övergripande analysen: ett ekonomiskt pressat men relativt stabilt nuläge, där fokus i hög grad ligger på anpassning snarare än utveckling.

Efterfrågan på förskoleplatser är fortsatt stabil och på flera håll ökande. En fjärdedel av förskolorna uppger att antalet barn har ökat under det senaste året, vilket är betydligt fler än

dem som rapporterar minskning. Däremot utvecklas inte ersättningsnivåerna i takt med kostnaderna. Drygt hälften av de tillfrågade verksamheterna anger att ersättningen har ökat, men inte i samma takt som kostnaderna. Endast 10 procent uppger att ersättningen fullt ut har följt kostnadsutvecklingen, medan 15 procent upplever att ersättningen har minskat.

I de öppna kommentarerna beskrivs hur kommunala bidrag inte följer löneökningar, ökade matkostnader och andra nödvändiga utgifter. Lönekostnaderna ökar med omkring 3,5 procent per år, medan skolpengen i många fall justeras med cirka 2 procent. För små kooperativa och fristående förskolor innebär det i vissa fall en direkt överlevnadsproblematik, där ekonomiska ramar får styra verksamhetens villkor i högre grad än pedagogiska överväganden.

Den ekonomiska pressen återspeglas i marginalerna. En tredjedel av verksamheterna inom förskolan uppger att de har saknat ekonomiska marginaler under det senaste året. Dessa verksamheter är kraftigt överrepresenterade bland dem som har haft lägre intäkter än året innan, och nästan hälften ser en konkret risk för neddragningar under det kommande halvåret. Avsaknaden av buffertar begränsar möjligheterna till investeringar i arbetsmiljö, kompetensutveckling och långsiktig kvalitet.

Konsekvenserna märks framför allt i bemanning och pedagogisk miljö för barnen. Lägre personaltäthet, svårigheter att ta in vikarier och begränsad tid för planering påverkar kontinuitet och individuellt stöd. Barn i behov av särskilt stöd lyfts fram som särskilt sårbara när tilläggsbelopp uteblir.

Samtidigt försöker många verksamheter i möjligaste mån skydda barnen från direkta konsekvenser, vilket ofta innebär att personal och ledning bär kostnaden genom ökad arbetsbelastning och minskat utvecklingsutrymme.

Sammantaget framträder ett område med hög professionell ambition och stabil efterfrågan, men där ekonomin har blivit den tydligaste begränsningen. Framtidstron är lägst bland alla berättelser i årets Fremiabarometer och ersättningssystemen halkar efter kostnadsutvecklingen, trots att förskolan ofta framställs som strategiskt central för Sveriges långsiktiga kompetensförsörjning och förebyggande arbete.

Skolan: stark i dag, försiktig framtidstro

Skolan står stark i nuläget. Ekonomiindex ligger på 57,5 – ett av undersökningens högre resultat – vilket pekar på en relativt god motståndskraft här och nu.

Samtidigt finns tydliga varningssignaler. 21 procent har redan tvingats säga upp personal av ekonomiska skäl. Lika många bedömer att personalstyrkan kan minska framåt – ett tecken på att många planerar för ett mer försiktigt läge. Och nästan 40 procent uppger att de saknat ekonomiska marginaler det senaste året. När bufferten är tunn blir det svårare att hantera kostnadsökningar, investera långsiktigt och hålla en stabil bemanning.

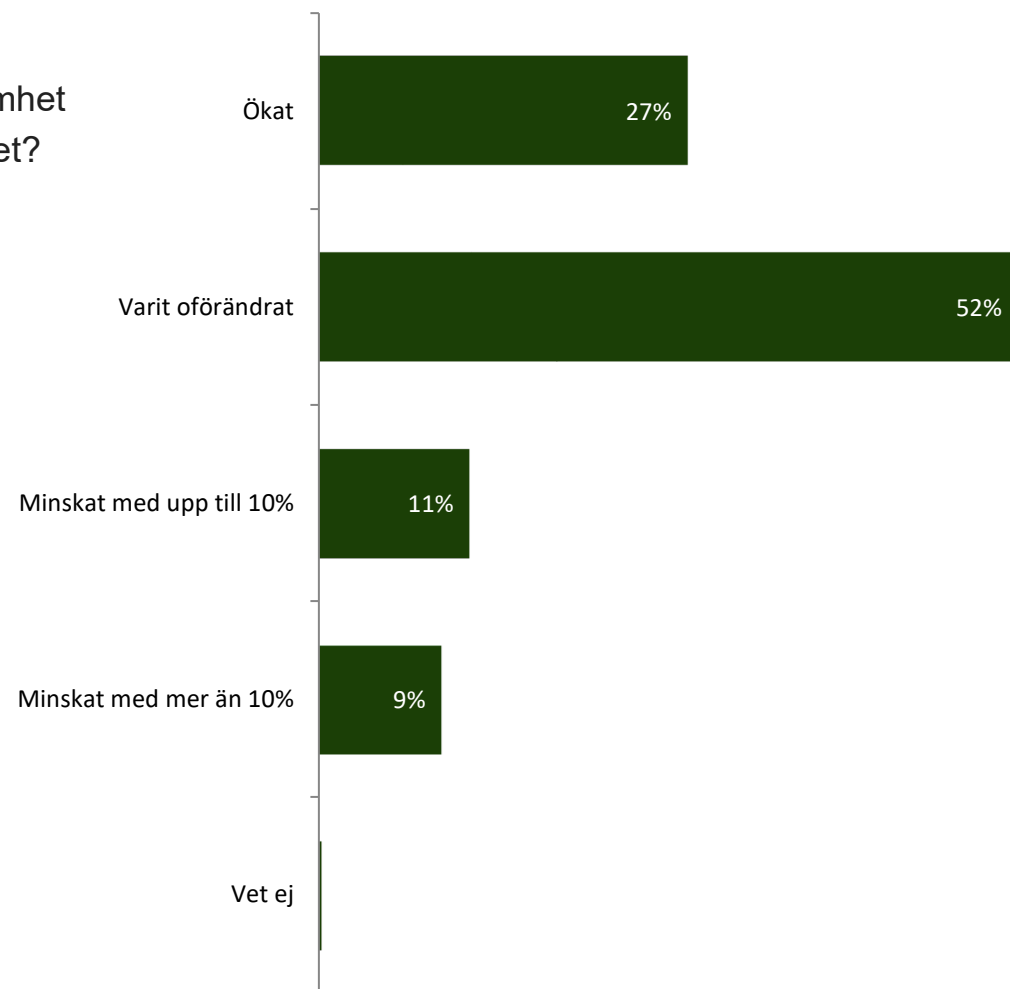
Det syns också i Framtidsindex: 40,2. Översatt: nuläget är relativt stabilt, men horisonten är mer osäker. Skolan har ett stabilt golv – men ett svajigare tak när kostnader, ersättningar och bemanningsbeslut ska gå ihop.

För en av fyra förskolor har antalet barn i verksamheten ökat

Fråga 32:

Hur har antalet barn i er verksamhet förändrats under det senaste året?

Bas: Organisationer inom förskola (n=383)

Kort analys och kommentarer

Ökat (27%)

- Har högre intäkter i dag i verksamheten jämfört med för 12 månader sedan (47%)
- Indexgrupp Ekonomi – Netto: Bra (34%)

Minskat med upp till 10% (11%)

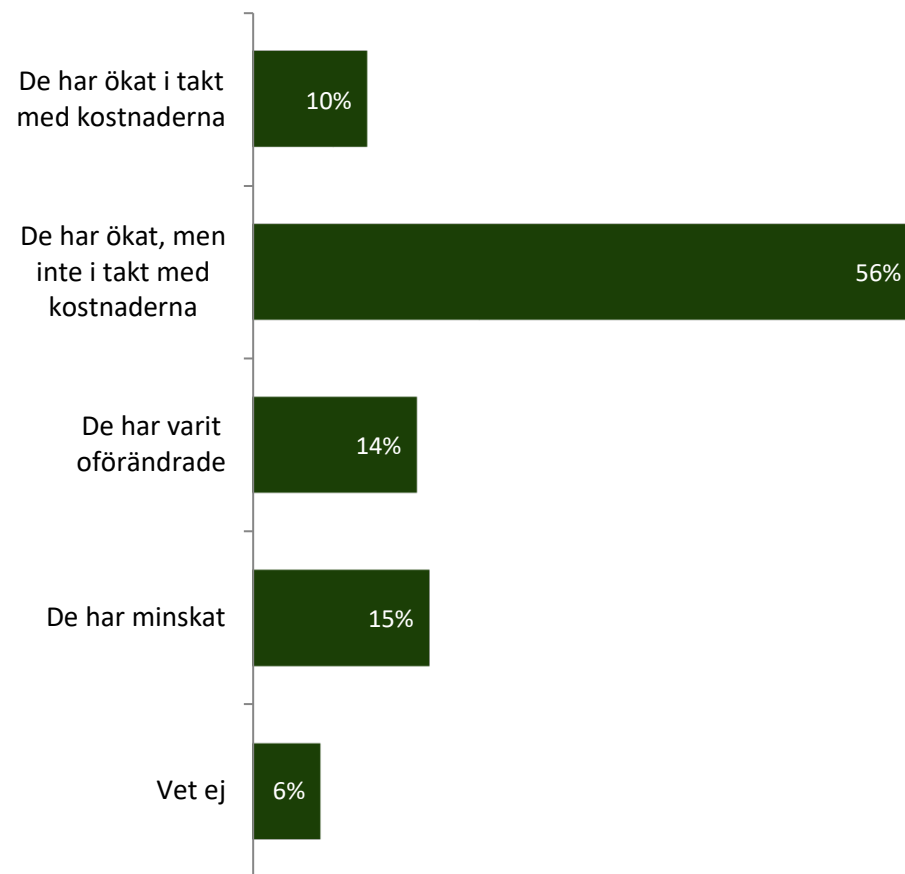
- Har lägre intäkter i dag i verksamheten jämfört med för 12 månader sedan (20%)

Minskat med mer än 10% (9%)

- Har lägre intäkter i dag i verksamheten jämfört med för 12 månader sedan (26%)
- Indexgrupp Ekonomi – Netto: Dåligt (20%)

För drygt hälften av förskolorna har ersättningarna ökat men inte i takt med kostnaderna

Fråga 33:
Hur väl har ersättningsnivåerna följt verksamhetens kostnadsutveckling det senaste året?

Bas: Organisationer inom förskola (n=383)

Kort analys och kommentarer

De har ökat i takt med kostnaderna (10%)

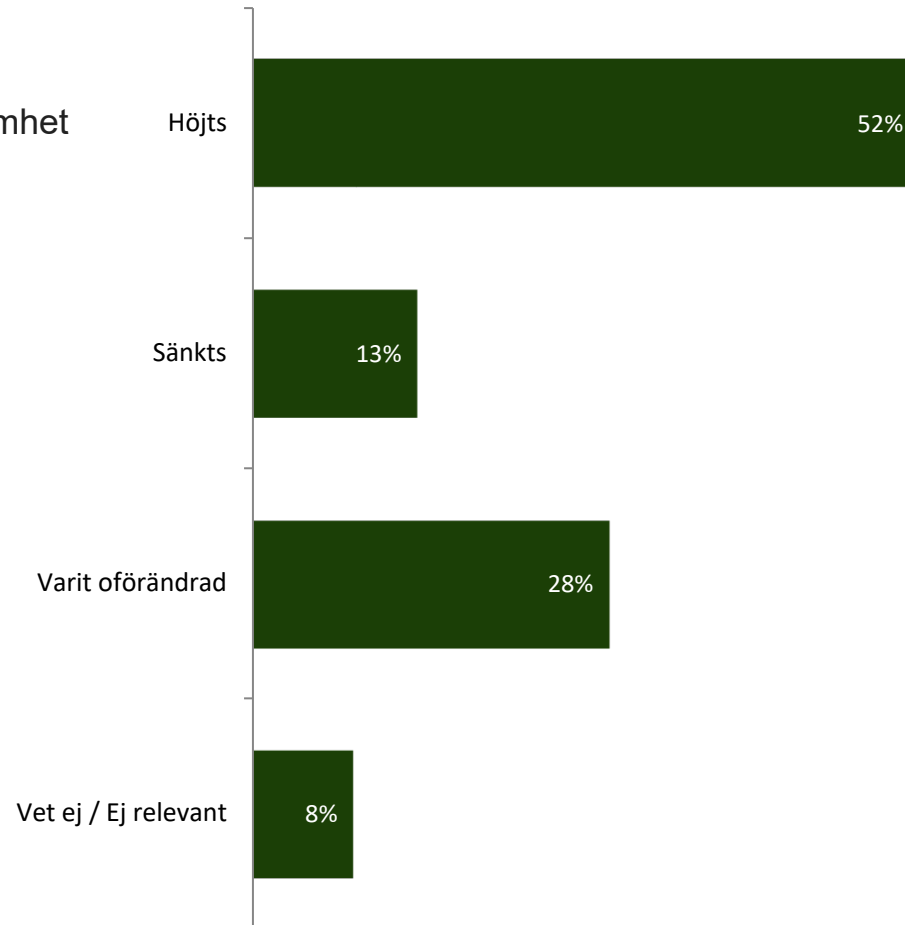
- Har högre intäkter i dag i verksamheten jämfört med för 12 månader sedan (20%)
- Indexgrupp Ekonomi – Netto: Bra (16%)

De har minskat (15%)

- Har lägre intäkter i dag i verksamheten jämfört med för 12 månader sedan (33%)
- Indexgrupp Ekonomi – Netto: Dåligt (28%)

För drygt hälften av förskolorna har skolpengen höjts under senaste året

Fråga 34: Hur har skolpengen från kommunen förändrats för er verksamhet under det senaste året?

Kort analys och kommentarer

Höjts (52%)

- Har högre intäkter i dag i verksamheten jämfört med för 12 månader sedan (77%)
- Indexgrupp Ekonomi – Netto: Bra (58%)

Sänkts (13%)

- Har lägre intäkter i dag i verksamheten jämfört med för 12 månader sedan (26%)
- Indexgrupp Ekonomi – Netto: Dåligt (18%)

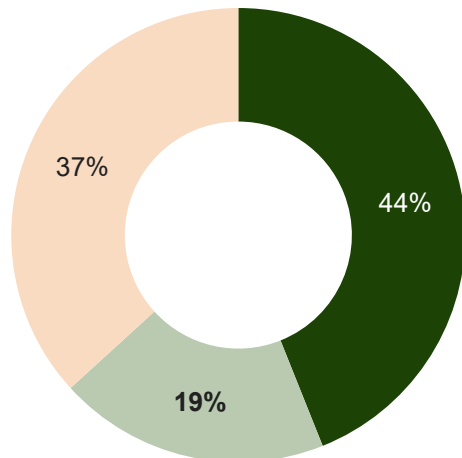
Varit oförändrad (28%)

- Har oförändrade intäkter i dag i verksamheten jämfört med för 12 månader sedan (35%)

Konsekvenser för den egna verksamheten

I förskoleverksamheterna är **kärnfrågan att skolpeng och andra ersättningar** inte följer kostnadsökningarna. Följden blir **personalneddragningar, hårdare prioriteringar, mindre utrymme** för material och utveckling samt i vissa fall **underskott** eller oro för långsiktig överlevnad.

Fråga 35: Beskriv med egna ord, konsekvenserna i din verksamhet.

■ Angett svar ■ Inga konsekvenser ■ Vet ej/vill ej svara

Vanligt förekommande teman:

Mindre utrymme för material, mat, underhåll eller utveckling

Ersättning/skolpeng täcker inte kostnadsökningar

Neddragningar, anställningsstopp eller lägre bemanning

Några kommentarer:

"Tuffare att klara löneökningar och övriga index höjningar såsom mat och el när vi inte får bidrag som höjs i samma takt"

"Budgeten och utgifterna går inte ihop då det blir dyrare, framförallt maten. Man får dra in på andra kostnader."

"Vi har svårt att få det att gå runt med skolpengen vi får."

"Lönernas kostnader ökar med cirka 3,5 procent varje år och skolpengen max med 2 procent"

"Högre löner och oförändrade skolpeng"

"Barngrupper och kostnader ökar"

"Beslut att låta personal ta ut sin sparade semester istället för uppsägning har inneburit minskad bemanning under perioder."

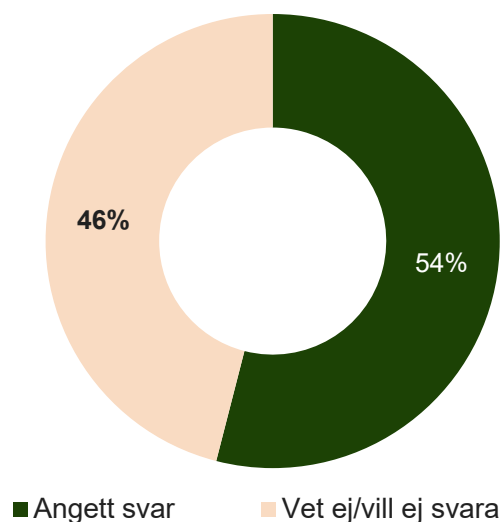
"Anställningsstopp även vid personals pension"

"Vi får skära in på vikarier och materialinköp samt minska personalens möjligheter till fortbildning."

Konsekvenser för barnen

För barn och elever handlar konsekvenserna främst om **färre vuxna, mindre individuellt stöd** och **sämre kontinuitet**. Barn med större behov lyfts fram som särskilt sårbara, men en stor grupp svarande säger också att de hittills försökt skydda barnen från direkta konsekvenser.

Fråga 36:
Om det har blivit konsekvenser för dem som verksamheten är till för (barn/elever).
Beskriv gärna med egna ord hur de påverkas.

Vanligt förekommande teman:

**Färre vuxna
och lägre
personaltäthet**

**Svagare
pedagogisk miljö**

**Mindre stöd för
barn med större
behov**

Några kommentarer:

"Färre personal"

"Att barn i behov ges mindre tid och uppmärksamhet."

"Mindre personaltäthet"

"Ja, vi behöver köpa in material mer sparsamt och större investeringar i barnens utemiljö får vänta. Vi avvaktar med att sätta in vikarier och pusslar."

"Mindre pedagogiskt material har köpts in. Färre utflykter har gjorts (teater bio och annat som kostar). Vid sjukdom har vi ibland inte kunnat ta in vikarier vilket gjort att den pedagogiska verksamheten inte varit så pedagogisk som den borde varit."

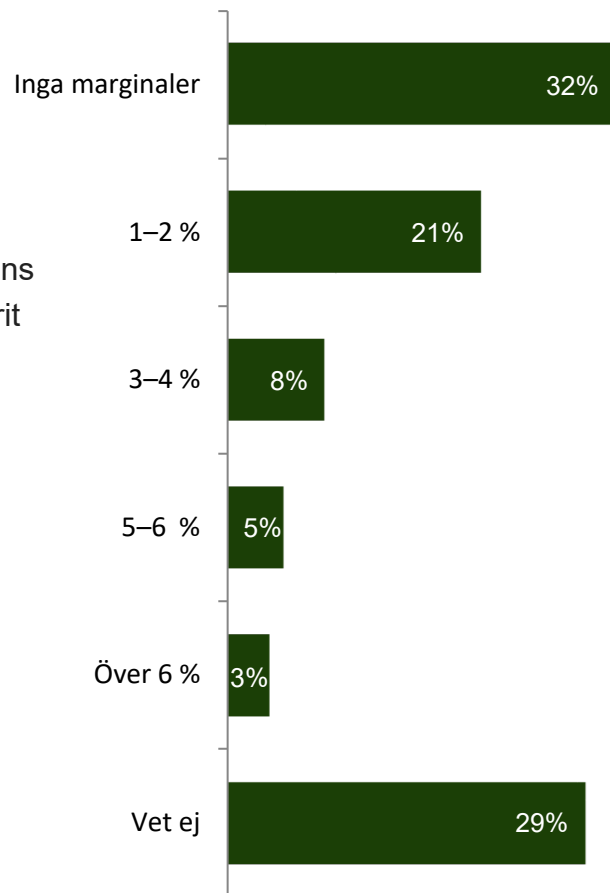
"Att barn i behov ges mindre tid och uppmärksamhet."

"Pengarna räcker inte till med särskilda behov."

"Barn i behov av särskilt stöd får inte tilläggsbelopp."

En av tre förskolor menar att det inte har funnits några ekonomiska marginaler under året

Fråga 37:
Hur stora har verksamhetens ekonomiska marginaler varit under det senaste året?

32%
har inga ekonomiska marginaler

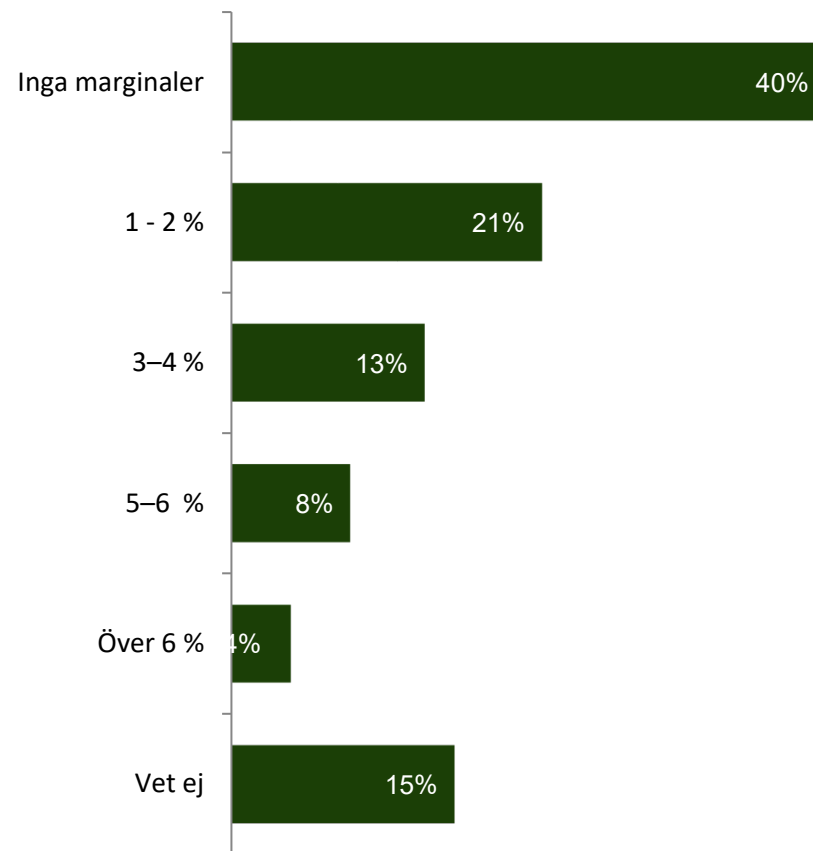
Kort analys och kommentarer

Inga marginaler (32%)

- Har lägre intäkter i dag i verksamheten jämfört med för 12 månader sedan (47%)
- Finns risk för neddragningar i verksamheten under de kommande sex månaderna (45%)
- Indexgrupp Ekonomi - Netto: Dåligt (45%)

Fyra av tio skolor menar att det inte funnits några ekonomiska marginaler under året

Fråga 37: Hur stora har verksamhetens ekonomiska marginaler varit under det senaste året?

40%

har inga ekonomiska marginaler

Tema: AI

Introduktion – AI

AI i verksamheterna: bred potential, ojäm användning och tidiga effekter

AI har på kort tid etablerats som ett konkret verktyg i en betydande minoritet av Fremias medlemsorganisationer. En tredjedel uppger att de redan använder AI-baserade lösningar i verksamheten, medan nära två tredjedelar ännu inte har tagit steget. Användningen är tydligt kopplad till organisationernas storlek och ekonomiska förutsättningar. AI förekommer oftare i större organisationer och inom civilsamhället, medan mindre arbetsgivare i högre grad står utanför.

Bland de organisationer som använder AI är tekniken i regel integrerad i den löpande verksamheten. Drygt hälften använder AI inom administration, och många även för analys, uppföljning, verksamhetsutveckling och

kommunikation med deltagare, brukare, medlemmar eller kunder. AI framstår därmed mindre som ett experimentellt inslag och mer som ett praktiskt stöd för effektivisering och bättre beslutsunderlag.

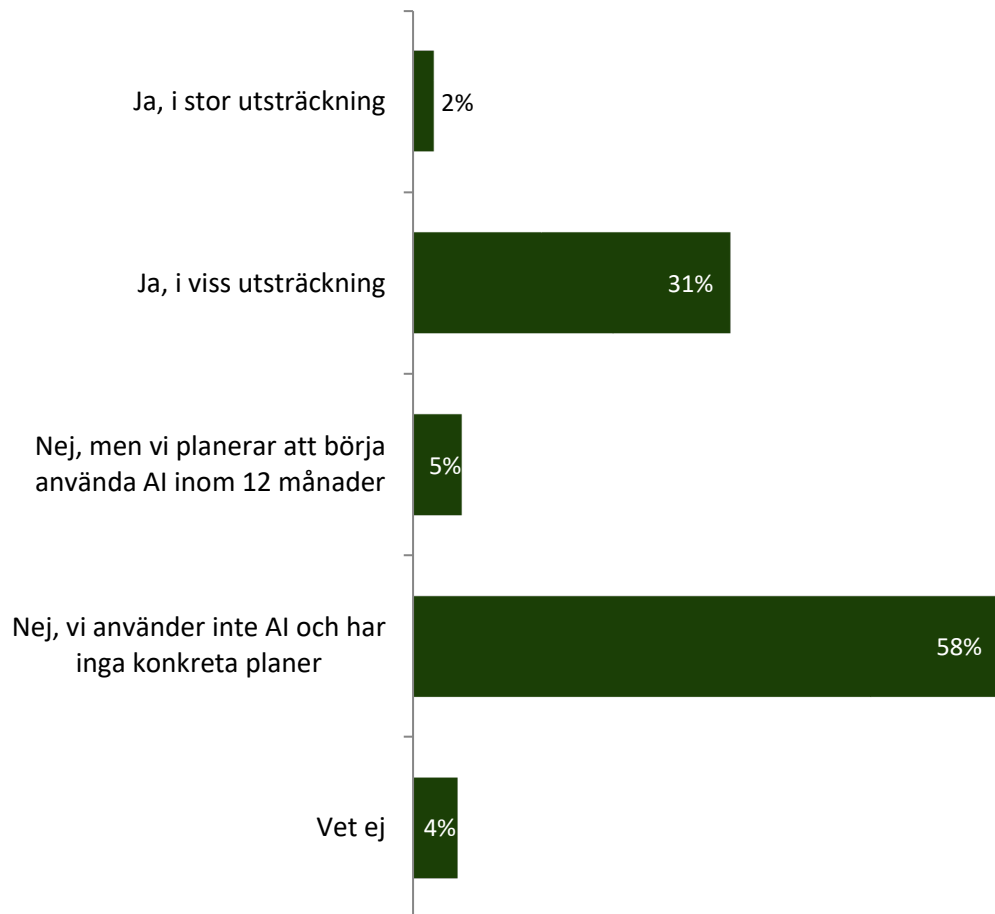
Organisationer som använder AI återfinns oftare bland dem med ökade intäkter och mer optimistisk framtidssyn. Bland dem som inte använder AI är andelen med oförändrade intäkter och försiktigare framtidsbedömningar högre. Samtidigt upplevs kostnaderna för AI sällan som det främsta hindret. En majoritet anger att kostnaderna inte, eller endast i begränsad utsträckning, påverkar möjligheten att använda tekniken.

Den samlade bilden är ett AI-landskap med stor potential men ojäm spridning. AI har redan bidragit till positiva effekter för en betydande

andel av Fremias medlemmar, men riskerar samtidigt att förstärka skillnader mellan större, mer resursstarka organisationer och små, ekonomiskt pressade verksamheter. I detta läge blir frågan inte enbart om fler ska använda AI, utan hur stödstrukturer, kompetens och incitament kan utformas så att tekniken bidrar till ökad kapacitet och kvalitet även i de mest sårbara delarna av sektorn.

En av tre använder AI-verktyg i organisationen i dag

Fråga 38: Använder er organisation i dag AI-baserade verktyg eller tjänster?

33 %
har goda
förutsättningar att växa

62 %
har begränsade/inga
förutsättningar att växa

Kort analys och kommentarer

Netto: JA (33%)

- Antal anställda: 30 eller fler (46 %)
- Organisationens huvudsakliga arbetsområde: Civilsamhällesorganisation (52 %)
- Har högre intäkter i dag i verksamheten jämfört med för 12 månader sedan (42 %)
- Indexgrupp Framtid – Netto: Optimistisk (45 %)

Netto: NEJ (62%)

- Antal anställda: 0–2 personer (69%)
- Organisationens huvudsakliga arbetsområde: Personlig assistans (78%), Förskola (75%)
- Har oförändrade intäkter i dag i verksamheten jämfört med för 12 månader sedan (69%)

Drygt hälften använder AI för administration

Fråga 39: I vilka delar av verksamheten använder ni AI?

Bas: Använder AI i dag i organisationen (n=457)

Kort analys och kommentarer

Analys, utvärdering och verksamhetsutveckling (42%)

- Organisationens huvudsakliga arbetsområde: Civilsamhälles organisation (50%)
- Indexgrupp Framtid - Netto: Optimistisk (52%)

Kommunikation med deltagare/brukare/medlemmar/kunder (35%)

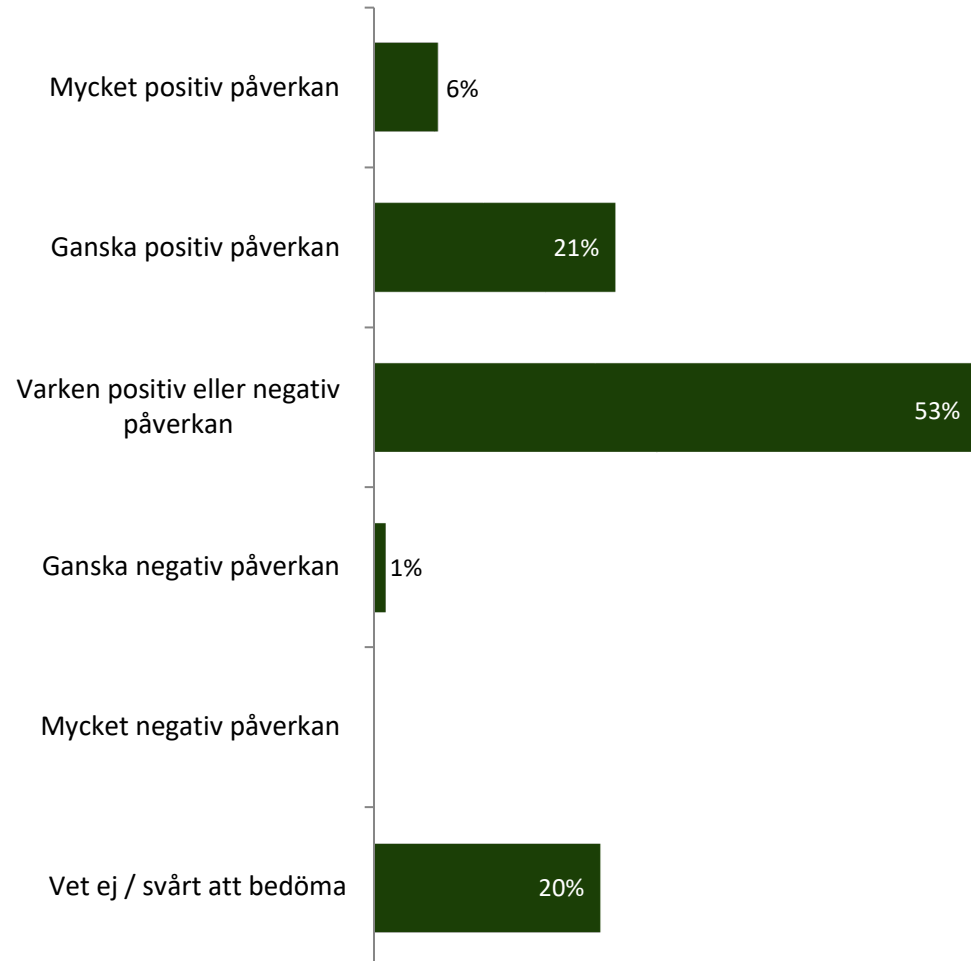
- Organisationens huvudsakliga arbetsområde: Civilsamhälles organisation (42%)

Ekonomi och uppföljning (13%)

- Indexgrupp Framtid - Netto: Optimistisk (24%)

En av fyra upplever att AI påverkar deras ekonomiska situation positivt

Fråga 40:
Hur upplever ni att AI påverkar er ekonomiska situation i dagsläget?

26 %

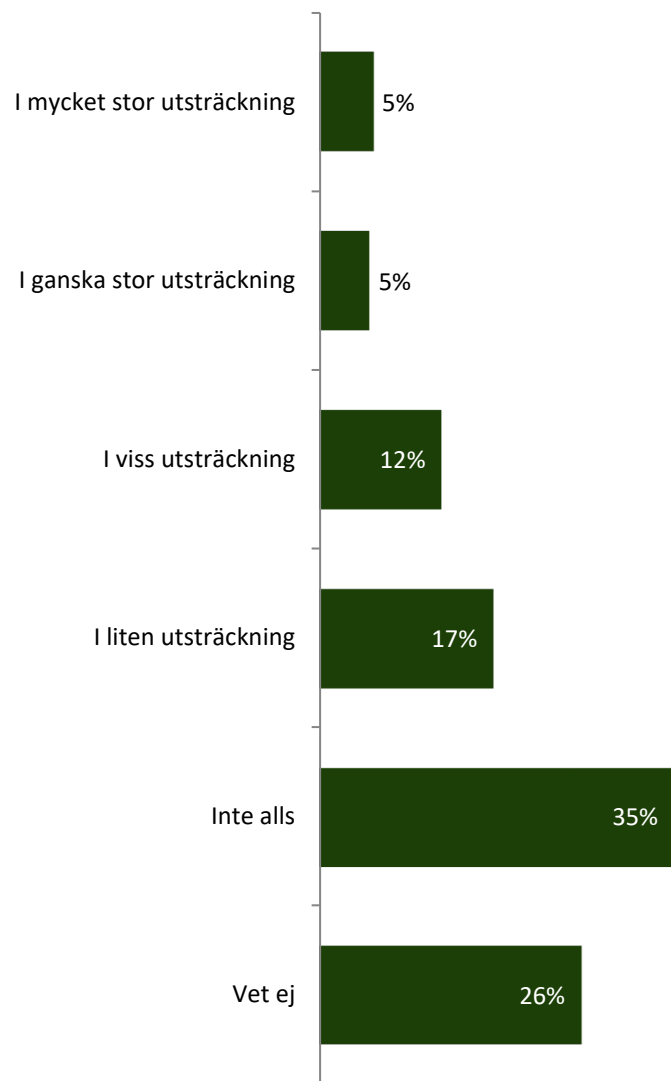
upplever positiv påverkan från AI

1 %

upplever negativ påverkan från AI

En av tio menar att kostnader är ett hinder för AI-användning

Fråga 42:
I vilken utsträckning är kostnader för AI-verktyg och -tjänster ett hinder för att er organisation ska använda AI i verksamheten?

10 %
upplever kostnader som stort hinder

39 %
upplever i någon grad kostnader som ett hinder

35 %
upplever inte alls kostnader som stort hinder

Kort analys och kommentarer

Inte alls (35%)

- Organisationens huvudsakliga arbetsområde: Förskola (43%)

Mycket + ganska stor utsträckning (10%)

- Antal anställda: 30 eller fler (20%)
- Organisationens huvudsakliga arbetsområde: Personlig assistans (17%)
- Har genomfört uppsägningar av ekonomiska skäl de senaste 12 månaderna (16%)
- Finns risk för neddragningar i verksamheten under de kommande sex månaderna (16%)

Tema: Beredskap

Introduktion: beredskap

Beredskap – viljan finns men förutsättningarna måste bli bättre

Frågorna om beredskap är nya i Fremiabarometern 2026. Det innebär att Fremia för första gången kan ge en samlad bild av hur våra medlemmar ser på förutsättningar och praktik i Sveriges civila beredskap. Det finns ännu ingen tidsserie att jämföra med, men resultaten ger en viktig nulägesbild och ett avstamp för kommande år.

Den kvantitativa delen av undersökningen visar att: 65 procent av verksamheterna bedömer att de har begränsade eller mycket begränsade förutsättningar att stärka sin beredskap. Det är verksamheter som har lägre intäkter i dag i verksamheten jämfört med för 12 månader sedan (78 procent). Nästan 80 procent har också genomfört uppsägningar av ekonomiska

skäl de senaste 12 månaderna. 80 procent menar att det finns risk för neddragningar i verksamheten under de kommande sex månaderna. Organisationer under press har inte möjlighet att också ta ansvar för att hantera beredskapsfrågor.

21 procent menar att de har ganska goda och 3 procent har mycket goda förutsättningar att stärka sin beredskap. Bland dessa finns större organisationer med 30 anställda eller fler (33 procent). De har högre intäkter i dag i verksamheten jämfört med för 12 månader sedan (38 procent).

Förekomst av en beredskapsplan

En fjärdedel av de medlemmar som har svarat på årets Fremiabarometer har en aktuell och välkänd beredskapsplan för att hantera allvarliga störningar, kriser eller samhällskriser (t.ex.

elavbrott, extremväder, cyberattacker). Ytterligare en fjärdedel har en plan som inte är uppdaterad eller känd. Men de flesta, 42 procent, har ingen beredskapsplan alls.

Samtidigt finns verksamheter som beskriver att de i praktiken "lever i beredskap" genom sitt uppdrag, exempelvis jour-, vård- och stödverksamheter, även om detta inte alltid är formaliserat i dokument och rutiner.

Flera svar är av kategorin "på gång, men inte hunnit eller prioriterat". Svaren beskriver ofta en spänning mellan ambition och verklighet:

"Vi hade i vår verksamhetsplan både förra året och i år att ta fram dels ett studiecirkelsmaterial gällande beredskapen... men vi har inte mäktat med."

Hinder för att arbeta med beredskap

Nästan hälften anger brist på tid eller personella resurser som det största hindret för att arbeta mer aktivt med beredskap. Bland dessa är det många organisationer som har ansträngt ekonomi och svag framtidstro.

Nästan en fjärdedel av organisationerna menar att det inte är prioriterat att arbeta med beredskap. Tillsammans med de öppna svaren ger det bilden av ett område där medvetenhet och vilja finns, men där arbetet ofta befinner sig i ett tidigt skede och där ramar, resurser och roller upplevs som otydliga:

”Sammantaget täcker inte assistansersättningen den tid som skulle behöva läggas ner för att förvärva kunskapen och hålla en beredskapsplan aktuell.”

Beredskap hamnar ofta efter mer akuta frågor som ekonomi, personalförsörjning, arbetsmiljö

och själva grunduppdraget. Ett annat återkommande hinder är oklar ansvarsfördelning mellan kommun/region och fristående eller idéburna aktörer:

”Viktig aspekt hur samverkan med kommun och region kommer att se ut. Vi ingår avtal med både kommun och region men ingenstans framkommer HUR samverkan kommer att se ut utan bara ATT den kommer att ske.”

Denna otydlighet gäller både idéburna välfärdsutförare och civilsamhällesorganisationer. Flera verksamheter uppger att de saknar kunskap om hur man ska gå tillväga. I enkäten uppger 20 procent att de saknar kunskap för att arbeta med beredskap.

Stärkt beredskap genom övning

Svaren från Femias medlemmar inom civilsamhället visar att endast en av tio övar regelbundet och en fjärdedel ibland.

En liten men tydlig grupp bedömer att beredskap inte är en del av det egna uppdraget, utan något som det offentliga ska sköta. Detta märks särskilt i vissa fristående förskolor och föreningar:

”Som fristående förskola är slutgiltigt ansvar på kommunen, vilket gör att vår egen beredskap enbart kan sträcka sig så långt att vi tillåts fortsätta bedriva verksamhet, enligt XX-kommuns bedömning.”

Övningar i samverkan med det offentliga

Färre än 10 procent har övat tillsammans med det offentliga. Ett återkommande tema är att fristående aktörer inte upplever sig inkluderade i kommunernas beredskapsarbete.

Det finns både positiva exempel på samverkan och tydliga exempel på exkludering:

”I en del kommuner samverkas det i beredskapsarbetet mellan kommunal och fristående verksamheter... I vår kommun så har kommunen valt att bara informera oss övergripande men vi får inte inkluderas i deras arbete, något som jag anser helt fel.”

Flera civilsamhällesorganisationer beskriver att de vill bidra mer aktivt till samhällets samlade beredskap, men saknar tydliga ingångar, uppdrag och resurser. Samtidigt använder många beredskap som en del av sin intressepolitiska roll.

”Vi arbetar med beredskap enbart genom att få kommunerna att inse att de inte får glömma vår målgrupp i sitt beredskapsarbete. Personer med intellektuella funktionshinder.”

Slutsats: beredskapsviljan finns men förutsättningarna saknas

Fremiabarometern 2026 visar på en paradox: Samtidigt som idéburen sektor förväntas bidra till ett robust samhälle, vittnar organisationerna om att det minskade stödet i praktiken försvagar den civila beredskapen:

”Att finansiera ökade satsningar på beredskap och försvar genom att minska stödet till civilsamhällets infrastruktur är kontraproduktivt... I praktiken innebär det att man monterar ned en del av den faktiska civila beredskapen, i stället för att stärka den.”

Medlemmarnas svar i Fremiabarometern visar att:

- **Medvetenhet och vilja finns**, men resurser, tid och tydliga ramar saknas.
- Små förskolor, assistansanordnare och civilsamhällesorganisationer upplever att det

är orealistiskt att lägga mycket tid på beredskap när ekonomin redan är hårt pressad och administrationen tung.

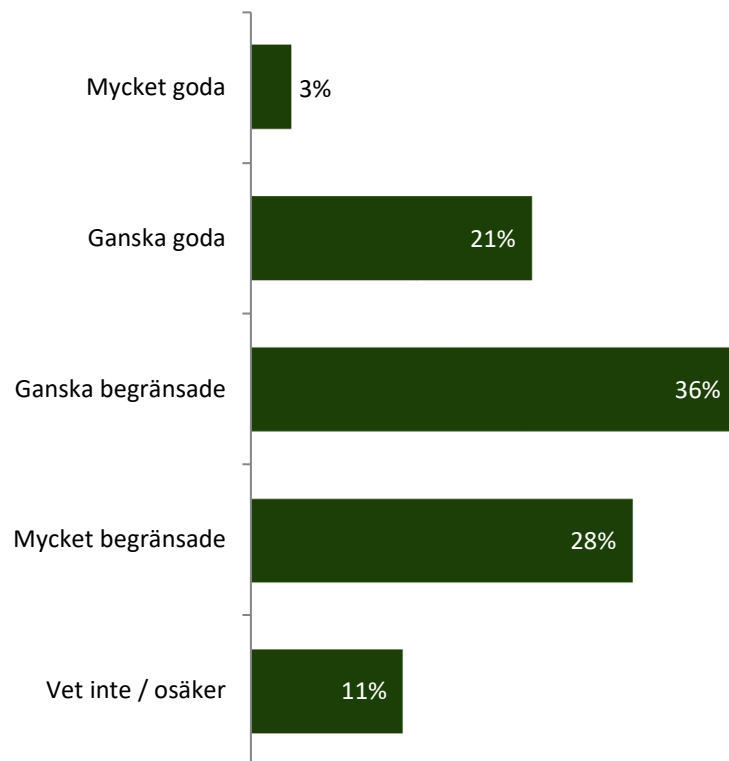
- **Otydligt ansvar** mellan kommun/region och idéburna verksamheter gör att många tvekar inför vad som är ”måste” och vad som är ”bra om vi hinner”.
- Fristående förskolor och idéburna aktörer upplever sig **inte tillräckligt inkluderade i kommunernas beredskapsplanering**, trots att de tar ansvar för kommunens barn, brukare och medborgare.
- Civilsamhällets roll i den civila beredskapen framstår som viktig, men riskerar att **försvagas** om stödet till dess infrastruktur minskar.

Mot denna bakgrund finns en tydlig efterfrågan på mallar, exempel och utbildningar i beredskap, många behöver stärka sin kompetens i

beredskapsfrågorna. Men det är också tydligt att det offentliga behöver bli bättre på att inkludera idéburna aktörer i samhällets samlade beredskapsarbete. Då krävs samtidigt rimliga villkor.

Två av tre har begränsade ekonomiska förutsättningar att stärka sin beredskap

Fråga 43: I vilken grad har ni ekonomiska förutsättningar att stärka er beredskap?

Bas: Totalt (n=1376)

24 %

har goda förutsättningar

65 %

har begränsade förutsättningar

Kort analys och kommentarer

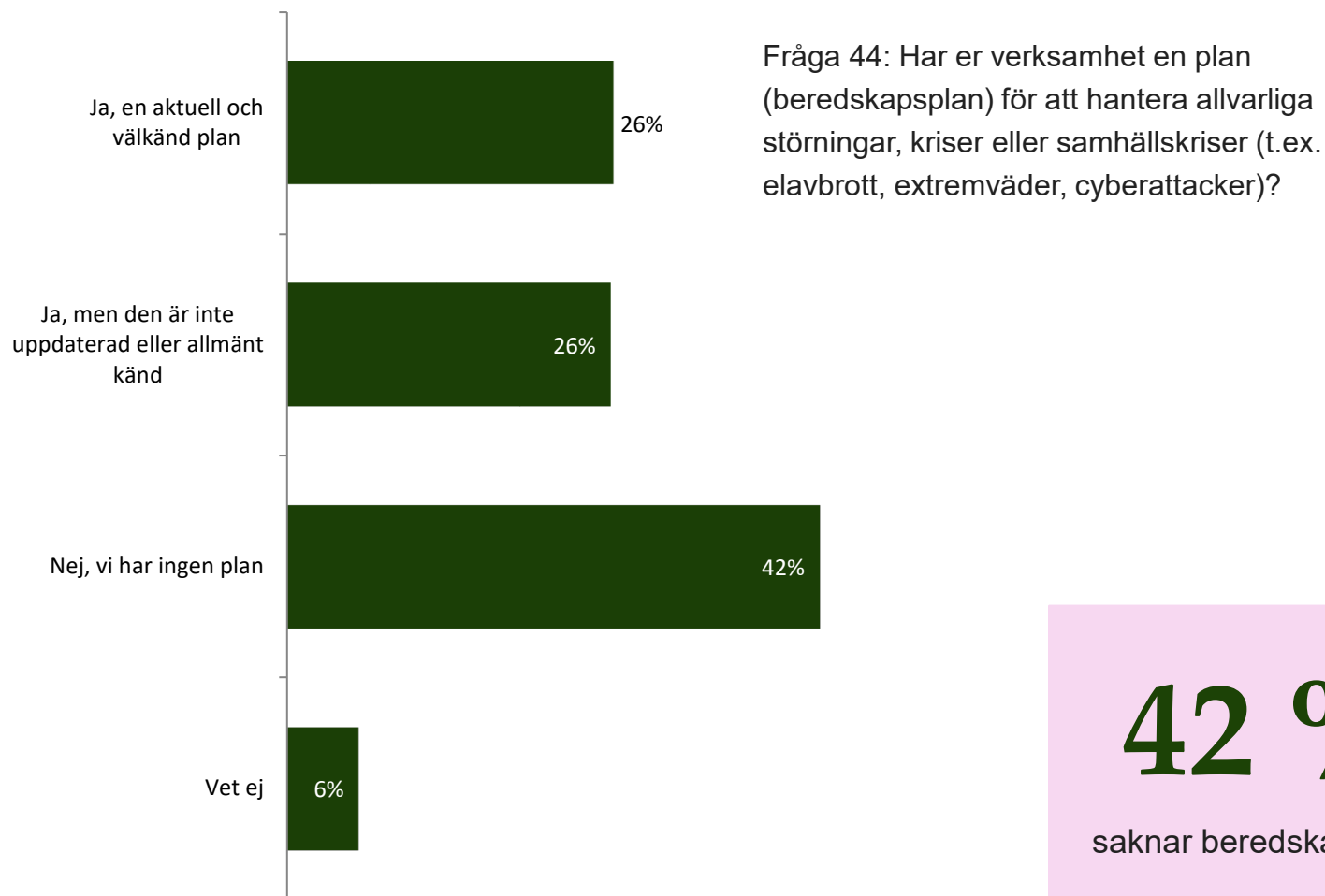
Netto: Goda (24%)

- Antal anställda: 30 eller fler (33%)
- Har högre intäkter i dag i verksamheten jämfört med för 12 månader sedan (38%)
- Finns inte risk för neddragningar i verksamheten under de kommande sex månaderna (30%)
- Indexgrupp Ekonomi – Netto: Bra (32%)
- Indexgrupp Framtid – Netto: Optimistisk (37%)

Netto: Begränsade (65%)

- Har lägre intäkter i dag i verksamheten jämfört med för 12 månader sedan (78%)
- Har genomfört uppsägningar av ekonomiska skäl de senaste 12 månaderna (78%)
- Finns risk för neddragningar i verksamheten under de kommande sex månaderna (80%)

Drygt fyra av tio verksamheter saknar beredskapsplan

42 %

saknar beredskapsplan

Kort analys och kommentarer

Ja, en aktuell och välkänd plan (26%)

- Antal anställda: 6–9 personer (37%)
- Antal anställda: 10–29 personer (34%)
- Organisationens huvudsakliga arbetsområde: Förskola (51%)

Ja, men den är inte uppdaterad eller allmänt känd (26%)

- Antal anställda: 10–29 personer (35%)
- Antal anställda: 30 eller fler (38%)
- Organisationens huvudsakliga arbetsområde: Personlig assistans (34%)

Nej, vi har ingen plan (42%)

- Antal anställda: 0–2 personer (66%)
- Organisationens huvudsakliga arbetsområde: Civilsamhälles organisation (60%), Annat område (57%)

Brist på tid eller personella resurser hindrar flest att arbeta mer med beredskap

Fråga 45: Vad hindrar er från att arbeta mer aktivt med beredskap?

48 %
anger tid/personal som hinder

Bas: Totalt (n=1376)

Kort analys och kommentarer

Brist på tid eller personella resurser (48%)

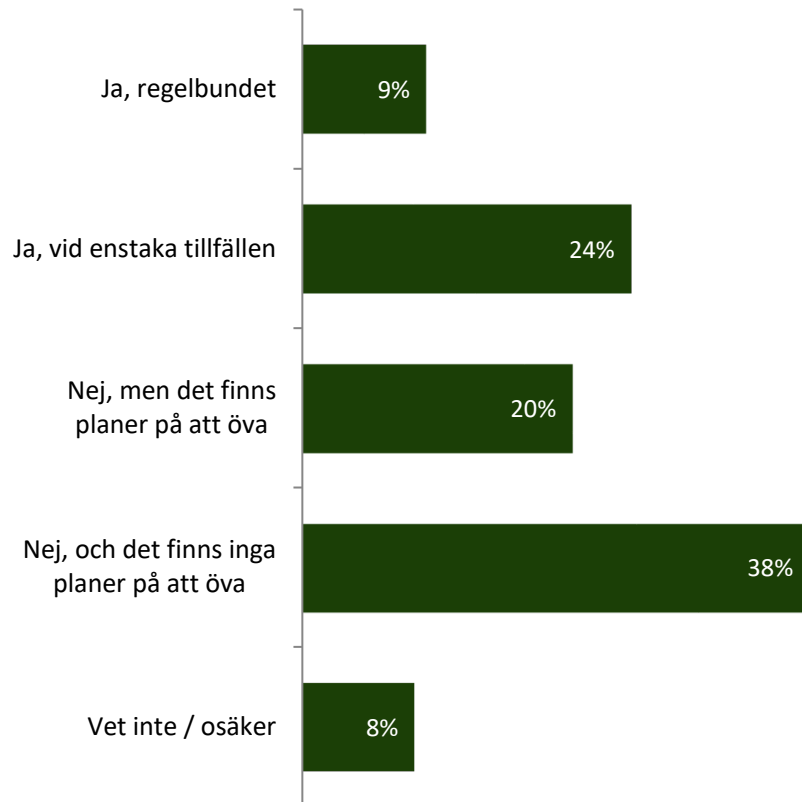
- Organisationens huvudsakliga arbetsområde: Civilsamhälles organisation (55%)
- Har genomfört uppsägningar av ekonomiska skäl de senaste 12 månaderna (61%)
- Finns risk för neddragningar i verksamheten under de kommande sex månaderna (58%)

Indexgrupp Ekonomi - Netto: Dåligt (55%)

- Det upplevs inte som prioriterat (23%)
- Organisationens huvudsakliga arbetsområde: Civilsamhälles organisation (29%)
- Indexgrupp Framtid – Netto: Optimistisk (29%)

En av tre har genomfört övningar för att stärka sin beredskap de senaste två åren

Fråga 46: Har verksamheten genomfört övningar för att stärka sin beredskap under de senaste två åren?

34 %

har genomfört beredskapsövningar

58 %

har inte genomfört beredskapsövningar

Kort analys och kommentarer

Netto: JA (34%)

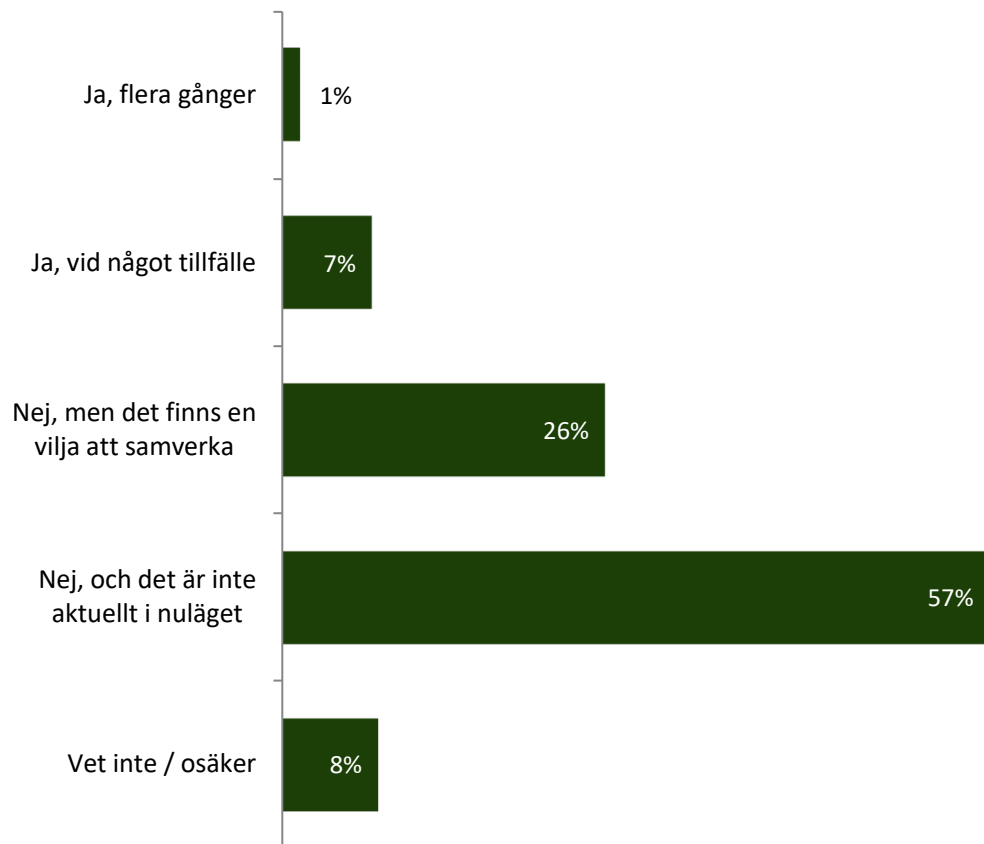
- Antal anställda: 6–9 personer (40%)
- Antal anställda: 10–29 personer (43%)
- Antal anställda: 30 eller fler (43%)
- Organisationens huvudsakliga arbetsområde: Förskola (63%)

Netto: NEJ (58%)

- Antal anställda: 0–2 personer (75%)
- Organisationens huvudsakliga arbetsområde: Civilsamhälles organisation (72%)
- Organisationens huvudsakliga arbetsområde: Personlig assistans (69%)
- Organisationens huvudsakliga arbetsområde: Annat område (70%)

Drygt åtta av tio har inte övat i samverkan med kommun, region eller annan offentlig aktör

Fråga 47: Har verksamheten övat i samverkan med kommun, region eller annan offentlig aktör?

9%
har övat i samverkan

84%
har inte övat i samverkan

Kort analys och kommentarer

Nej, men det finns en vilja att samverka (26%)

- Organisationens huvudsakliga arbetsområde: Förskola (32%)
- Har högre intäkter i dag i verksamheten jämfört med för 12 månader sedan (32%)

Nej, och det är inte aktuellt i nuläget (57%)

- Antal anställda: 0-2 (64%)
- Organisationens huvudsakliga arbetsområde: Personlig assistans (67%)

Metod och respondenter

Bakgrund och genomförande

Bakgrund

Undersökningen har genomförts av Novus på uppdrag av Fremia. Syftet med undersökningen är att kartlägga de ekonomiska förutsättningarna för medlemsorganisationer inom civilsamhälle, Kooperation och idéburen välfärd.

Resultat

Resultaten levereras i en diagramrapport. Markerade signifikanta skillnader i rapporten (kön, ålder, utbildning och region) är i jämförelse mot totalen.

En signifikant skillnad innebär att ett värde i en undergrupp, exempelvis kön, avviker från totalvärdet i så stor utsträckning att det inte kan ses som slumpmässigt. Resultat för mindre grupper bör tolkas indikativt

Genomförande

Undersökningen är genomförd via webb-intervjuer. Fremia tillhandahöll adresser till målgruppen. Novus skickade sedan ut ett mejl med en länk till undersökningen till ett totalurval i målgruppen (3 450 adresser).

Av samtliga 3 450 inbjudna, svarade 1 376. Det ger en **svarsfrekvens på 40 procent.**

Målgrupp

Fremias medlemmar som helt eller delvis finansieras av offentliga medel.

**Antal genomförda intervjuer:
1 376 st**

**Svarsfrekvens:
40 %**

Fältperiod 3 feb–16 mars 2026

Så läser du rapporten

Tolkning av resultat och underlag

Resultaten baseras på de svar som samlats in i undersökningen och speglar verksamheternas egna bedömningar och upplevelser.

De ska därför tolkas som en bild av upplevda förutsättningar, inte som en jämförelse med externa ekonomiska nyckeltal såsom löne- eller prisindex. Underlaget är tillräckligt stort för att ge en stabil bild på totalnivå och för större verksamhetsområden. Resultat för mindre undergrupper, där antalet svar är lägre, bör däremot tolkas med viss försiktighet och ses som indikativa snarare än statistiskt säkra.

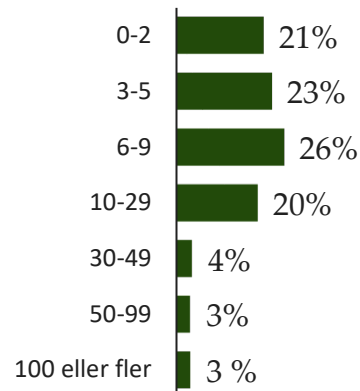
Den kvantitativa undersökningen utgör grunden för analysen. De kvalitativa delarna, i form av öppna svar och djupintervjuer, används som ett komplement för att fördjupa och illustrera resultaten, men är inte statistiskt representativa i sig.

Viktigt att tänka på:

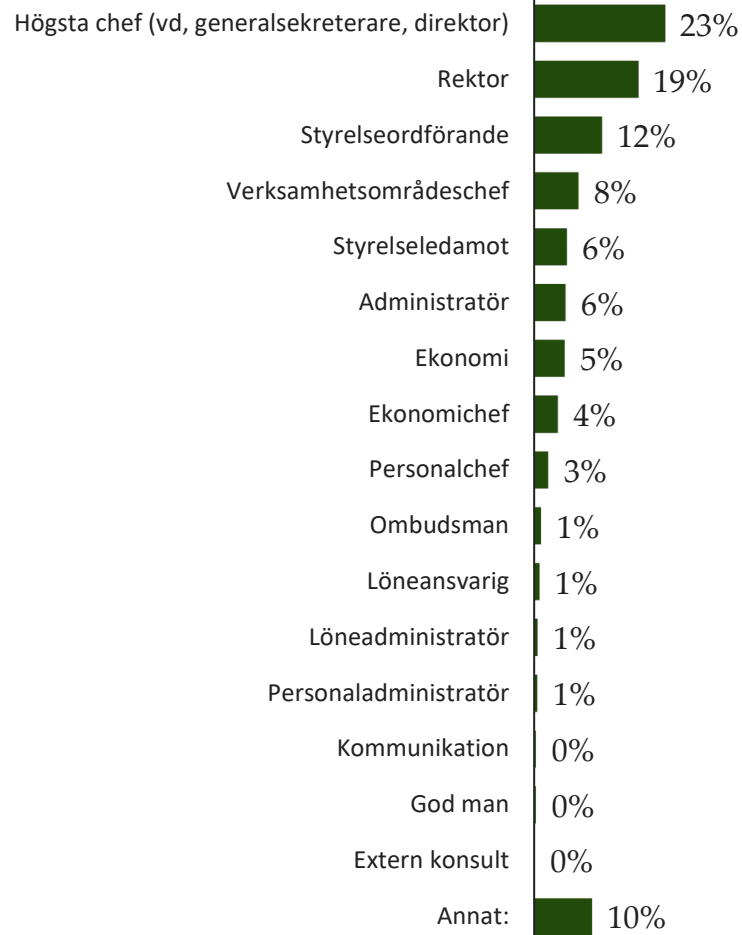
- Resultaten speglar upplevda förhållanden
- Analysen skiljer på nuläge (inträffade konsekvenser) och framtid (risker)
- Resultat för mindre grupper bör tolkas indikativt

Organisationerna och personerna som har svarat

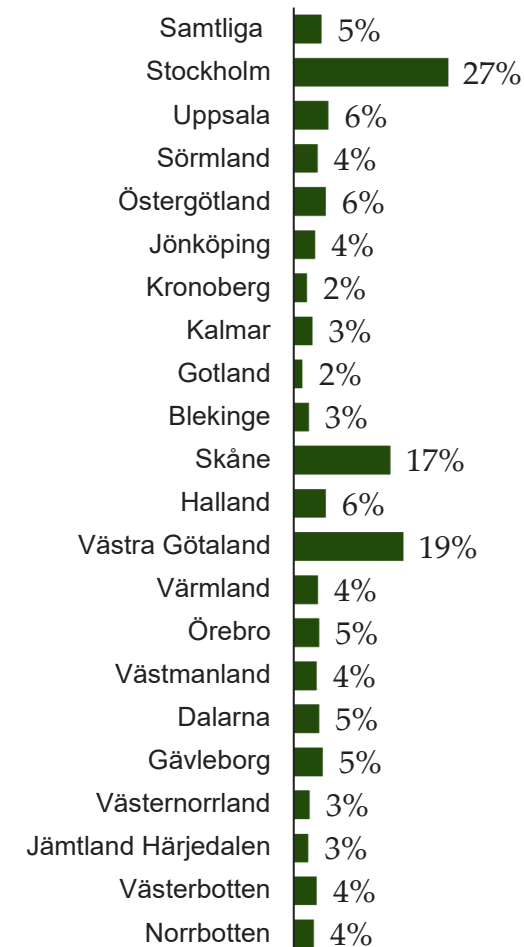
ANTAL ANSTÄLLDA

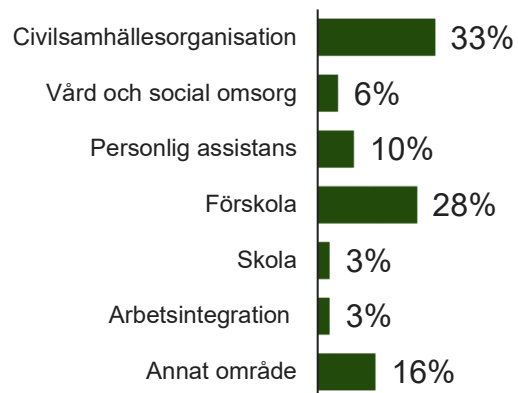
HUVUDSAKLIG ROLL

REGIONER MAN HAR VERKSAMHET I

HUVUDSAKLIGT OMRÅDE

Kvalitativ fördjupning

Bakgrund och syfte med den kvalitativa fördjupningen

Syfte

- Att få insikter om utmaningarna bland Fremias medlemmar
- Att få insikter om framtidsplaner bland Fremias medlemmar
- Att förstå konsekvenserna för brukare/patienter/elever/etc. som verksamheterna finns till för.

Målgrupp

De som har svarat är Fremias medlemmar som helt eller delvis finansieras av offentliga medel.

Metod

Djupintervjuer genomförda online över Microsoft Teams. Totalt genomfördes 12 st intervjuer, och varje intervju tog mellan 30-60 minuter. Belöning har utgått i form av superpresentkort.

Urval

Rekrytering har genomförts via kundurval där Novus har erhållit urvalet för att kunna bjuda in deltagarna. Förfrågan om att ställa upp på en intervju online utgick via den kvantitativa undersökningen, och Novus här därefter valt ut 12 personer som har kontaktas.

Resultat

I rapporten presenteras de viktigaste nyckelinsikterna utifrån djupintervjuerna som genomfördes.

Det ska understrykas att resultat och slutsatser från kvalitativa undersökningar inte ska generaliseras till målgruppen som helhet.

Att tänka på när du läser resultat från kvalitativa studier:

Tendenser snarare än sanning. Det handlar om att **förstå** snarare än att bevisa.

Information på djupet snarare än bredden.

Ekonomisk situation i dag

Ekonomin pressas – men på olika sätt

Det är tydligt att ekonomisk press finns, men den ser **olika ut beroende på organisationstyp, storlek på organisationen och hur man finansieras.**

Tre övergripande typer som man kan se över intervjuerna:

1. Offentligt finansierade organisationer

- bidrag eller ersättningar har inte följt kostnadsutvecklingen
- inflation och löner ökar snabbare än ersättningarna
- statsbidrag har legat still i många år trots inflation

2. Kommunalt finansierade verksamheter

- kommuner ändrar ersättningsmodeller
- ersättningar sänks eller justeras
- ersättningsnivåer i daglig verksamhet har sänkts över tid

3. Ideella organisationer

- medlemsintäkter minskar
- mer tid går åt till finansiering
- oro för att hålla uppe engagemanget

”Vi går minus varje år just nu.”

– Förbundssekreterare, barn- och ungdomsorg.

”Vi förlorar en tredjedel av statsbidraget.”

– Generalsekreterare, studieförbund

”Vi måste söka fler och fler fonder.”

– Ordförande, psykisk hälsa

”Vi får inte ens en indexuppräknning som täcker lönerevision.”

– Vd, hemtjänst

”Vi tappar medlemmar och resurser.”

– Generalsekreterare, idéburen organisation

Mer tid går till att söka intäkter

Mer tid går till att jaga pengar

En mycket tydlig bild är att organisationerna lägger allt mer tid på **finansiering** i form av **ansökningar, projekt, lobbying och intäktsjakt**.
Många beskriver att detta ofta sker **på bekostnad av kärnverksamheten**.

Särskilt **mindre organisationer** och **idéburna verksamheter** beskriver detta som en central arbetsuppgift i vardagen.

Det leder till att arbetsgivarrollen blir mer ekonomistyrd än verksamhetsstyrd.

”Jag hade gärna velat syssla med andra saker än att dra in pengar till organisationen.”

– Förbundssekreterare, barn- och ungdomsorganisation

”Vi måste ju söka fler och fler och fler fonder.”

– Ordförande, organisation inom psykisk hälsa

”Jag behöver egentligen ha mer tid för sälj [...] men det finns inte tid.”

– Verksamhetsledare, socialt företag

”Allt jag gör är ideellt [...] men det krävs mer administration.”

– Ordförande, civilsamhälle

Påverkan på de mindre aktörerna

Små organisationer – stort ansvar

Många organisationer är **små arbetsgivare** där en stor del av verksamheten sköts av enskilda personer eller av ett mindre antal anställda. När resurserna minskar i organisationerna får ledningen själva fylla allt fler funktioner på arbetsplatsen. Det leder till stress, utmattning och mindre tid till annat strategiskt ledningsarbete.

Ledningen fyller ofta flera funktioner, som:

- **HR**
- **ekonomi**
- **personal**
- **drift**
- **utveckling**

Det leder till:

- **Hög arbetsbelastning**
- **Personberoende**
- **Mindre tid för strategi**

”Det gäller att man är väldigt lösningsfokuserad och kunna hoppa mellan olika roller.”

– Verksamhetsledare, socialt företag

”Jag är verksamhetsledare, men också producent och säljare och HR och allt i ett.”

– Verksamhetsledare, socialt företag

”Som verksamhetschef i en liten verksamhet så gör man ju egentligen allt.”

– Vd, hemtjänst

”Vi har ingen HR-funktion [...] det är väldigt viktigt att få stöd utifrån.”

– Generalsekreterare, branschorganisation

Tankar kring framtiden

Osäkerhet inför framtiden

Många uttrycker oro och den baseras ofta på något av följande:

- **Ekonomisk överlevnad**
- **Otillräckliga ersättningsnivåer i förhållande till kostnadsutvecklingen**
- **Politisk utveckling och minskat stöd**
- **Personalneddragningar och kvalitetstapp**
- **Svårigheter att rekrytera ny personal**

Detta leder till:

Olika typer av organisationer står för olika typer av utmaningar, men de flesta delar en oro kring att fortsätta med verksamheten på samma sätt som i dag om nuvarande utveckling håller i sig.

Beslut handlar ofta om nedskärningar istället för utveckling.

”Vi vet inte om vi kan fortsätta eller inte.”

– Vd, daglig verksamhet

”Det är en oro att inte ha den här reservkassan.”

– Förtroendevald, intresseorganisation

”Man vaknar några gånger under natten [...] vad händer om det inte går att betala löner?”

– Verksamhetsledare, socialt företag

”Vi räknar med att uppåt 1000 personer har förlorat jobbet.”

– Generalsekreterare, studieförbund

”Det känns oroande [...] det kommer inte att funka om inte ersättningen höjs.”

– Egen arbetsgivare, personlig assistans

Budskap till politiker

Fremias budskap till politikerna

Fremia ger följande rekommendationer till regering och riksdag, samt till statliga myndigheter:

- Avsätt de resurser som krävs för att civilsamhällets och välfärdens verksamheter ska få en hållbar finansiering.
- Justera taket i lönebidraget till 28 000 kronor, indexreglera och fortsätt att skriva upp det över tid.
- Indexreglera uppräkningsen av assistansersättningen. Utan en värdesäkrad ersättning urholkas den lagstadgade rätten till personlig assistans på ett oacceptabelt sätt.
- Säkerställ finansieringslösningar till de förslag som är aktuella för förskola/skola. I annat fall urholkas förutsättningarna för verksamheterna att bedriva undervisning.

Fremia ger följande rekommendationer till kommuner och regioner:

- Värdesäkra ersättningarna till idéburna, kooperativa och andra fristående vård- och omsorgsgivare genom att använda SKR:s vård- och omsorgsprisindex. Ersättningarna behöver följa kostnads- och löneutvecklingen. Det skulle ge långsiktigt hållbara förutsättningar för arbetsgivare och medarbetare, och säkerställa kvaliteten för dem som verksamheterna är till för.

Frågor?

Kontakta oss!

Patrik Schröder
Intressepolitisk chef
☎ [08-702 54 06](tel:08-7025406)
✉ patrik.schroder@fremia.se

Jan Edén
Näringspolitiskt ansvarig
☎ [08-702 54 41](tel:08-7025441)
✉ jan.eden@fremia.se

Emma Kristensson Bennwik
Samhällspolitiskt ansvarig
☎ [08-702 54 26](tel:08-7025426)
✉ emma.kristensson.bennwik@fremia.se

Henrik Petrén
Branschexpert personlig assistans
☎ [08-702 54 07](tel:08-7025407)
✉ henrik.petren@fremia.se

Fremia